

Tutkimuksellinen opinnäytetyö

Turun AMK/TERHY/Sosiaalian koulutusyksikkö

Syventävät ammattiopinnot: Toiminnalliset menetelmät

12.6.2016

Kaisa Nurmi ja Reea Viljanen

TAIDELÄHTÖISTEN MENETELMIEN KÄYTTÖ MONIAMMATILLISESSA YHTEISTYÖSSÄ SOSIAALI- JA TAIDEALOILLA

– Selvitys työntekijöiden näkemyksistä
koulutustarpeille nuorten kanssa tehtävässä
työssä MOMU – Moving Towards Multiprofessional
Work -hankkeelle

Kaisa Nurmi ja Reea Viljanen

TAIDELÄHTÖISTEN MENETELMIEN KÄYTTÖ MONIAMMATILLISESSA YHTEISTYÖSSÄ SOSIAALI- JA TAIDEALOILLA

– Selvitys työntekijöiden näkemyksistä koulutustarpeille nuorten kanssa tehtävässä työssä MOMU – Moving Towards Multiprofessional Work -hankkeelle

Opinnäytetyömme tavoitteena on tuottaa alkututkimustietoa Turun ammattikorkeakoulun johtamalle kansainväliselle MOMU – Moving Towards Multiprofessional Work -hankkeelle. MOMU-hankkeen tavoitteina ovat moniammatillisen yhteistyön kompetenssien määrittely ja tiedon levitys, moniammatillisen opettamisen koulutuspaketti korkeakouluopettajille ja käsikirjan tekeminen moniammatillisesta opettamisesta ja oppimisesta.

Tutkimuskysymyksemme on, mitä osaamista tarvitaan taidelähtöisen toiminnan ohjaamisessa nuorille moniammatillisessa yhteistyössä. Tutkimuksessamme selvitämme hyvinvointialojen ammattilaisten käyttämien taidelähtöisten menetelmien määrää, menetelmien teoretien hallintaa, moniammatillisuuden toteutumista heidän työssään sekä kiinnostusta moniammatillisuuteen ja taidelähtöisiin menetelmiin liittyvään koulutustarjontaan ja -tarpeeseen. Tutkimuksemme tuloksia hyödynnetään kehitettäessä MOMU-projektin moniammatillisen opettamisen koulutuspakettia korkeakouluopettajille.

Toteutimme tutkimuksen yhteensä kolmena haastatteluna Turun Tyttöjen Talossa sekä Turun ammatti-instituutissa, jotka ovat MOMUn yhteistyökumppaneita Suomessa. Teimme teemahaastatteluina keräämäämme materiaalista sisällönanalyysin. Sisällönanalyysistä esille nousseita teemoja ja sanoja ovat ajan ja rahan puute sekä maahanmuuttajuus ja oma kokemus.

Tutkimuksemme mukaan moniammatillisuus toteutuu kaikissa haastattelemissamme työyhteisöissä laaja-alaisesti. Taidelähtöisiä menetelmiä haastatelluilla on käytössään kattavasti, mutta teoretieto menetelmien käytöstä ja hyödyistä on puutteellista. Osa haastatelluista ammattilaisista oli halukkaita taidelähtöisten menetelmien koulutuksiin, mutta esteinä ovat ajan puute ja koulutusten hinta. Osa ei kokenut tarvitsevänsä koulutuksia. Taidelähtöisiä menetelmiä kaivattiin erityisesti varhaiseen puuttumiseen sekä suomen kielen opettamiseen maahanmuuttajille.

ASIASANAT:

Kulttuurihyvinvointi, moniammatillinen taiteellinen interventio, moniammatillinen yhteistyö, sosiokulttuurinen innostaminen, taidelähtöiset menetelmät

Kaisa Nurmi and Reea Viljanen

ART-BASED APPROACHES IN MULTIPROFESSIONAL WORK BETWEEN PROFESSIONALS OF SOCIAL WORK AND ART

- research for MOMU –Moving Towards Multiprofessional Work -project about need for further education in opinions of professionals working with youth

The purpose of our Bachelor's thesis is to do a research for multinational MOMU – Moving Towards Multiprofessional Work -project led by Turku University of Applied Sciences. The aims of MOMU-project are to define preconditions for multiprofessional work between professionals of social work and art, to plan and execute training package for professionals about multiprofessional teaching and learning, to document and evaluate training package and multiprofessional courses organized by MOMU, to compile and modify knowledge into a handbook and to disseminate the results and outcomes of MOMU-project.

Our research question is, what kind of knowledge it takes to lead/conduct/ carry out/ execute art based methods by professionals of well-being in the field, knowledge about using and the effects of art based methods, actualization of multiprofessional work as well as interest to education about art based methods and multiprofessional work. The results of our research will be used when planning the training package for professionals about multiprofessional teaching and learning.

We executed our research by doing three interviews in Turun Tyttöjen Talo and in Turku Vocational Institute, which are MOMUs partners in Finland. We analysed the materials we had collected by doing three theme interviews by collecting themes and words that stood out from the materials. The themes that stood out were lack of time and money, immigration and self-experience.

Multiprofessional work is being executed widely in the work communities we interviewed. Art based methods are also being used extensively, but there was deficiency of knowledge about theories behind the methods. Some of the professionals interviewed told they would be interested in and willing to participate to further education in art based methods. However, they told there is not enough time or money to participate. Some of the professionals interviewed felt they did not need further education. As one result we found out that art based methods would be especially needed for early interference in schools and to teach Finnish to immigrants.

KEYWORDS:

Culture Well-Being, Multiprofessional Artistic Interventions, Multiprofessional Work, Sociocultural Animation, Art-Based Methods

SISÄLTÖ

SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
2 MOVING TOWARDS MULTIPROFESSIONAL WORK -PROJEKTIN KUVAUS	9
2.1 MOMU – Moving towards Multiprofessional Work	9
2.2 MIMO – Moving In, Moving On!	9
2.3 Toimeksiantaja ja yhteistyökumppanit	11
3 TAIDELÄHTÖISET MENETELMÄT	13
3.1 Taidelähtöiset menetelmät	13
3.2 Moniammatillisen yhteistyön kvalifikaatiot	18
3.3 Moniammatillinen taiteellinen interventio	19
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	23
4.1 Kvalitatiivinen tutkimus	23
4.2 Teoriaa haastattelumenetelmistä	24
4.3 Tutkimuksen tausta, tarve ja ajankohtaisuus	26
4.4 Aineiston analysointi	36
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	41
5.1 Tutkimushaastatteluiden tulosten koonti	41
5.2 Sisällönanalyysi	44
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI	48
6.1 Yhteenveto tutkimustuloksista	48
6.2 Pohdinta	50
6.3 Jatkokehittely	52
LÄHTEET	54

LIITTEET

Liite 1. MOMU-posteri

Liite 2. TKI-messujen post it -lapputehtävän vastaukset

- Liite 3. TKI-messujen hattuharjoitteen vastaukset
- Liite 4. Tutkijalta kysytyt kysymykset
- Liite 5. Tutkimuksemme kysymykset
- Liite 6. Herätesanat haastatteluissa
- Liite 7. Kirjallinen suostumus haastatteluun

KUVAT

- Kuva 1. MOMUn esittelynurkkaus TKI-messuilla. 28
- Kuva 2. TKI-messujen post it -lapputehtävä. 29
- Kuva 3. TKI-messujen hattuharjoite. 29

TAULUKOT

- Taulukko 1. Osaamisalueet (Lehikoinen 2013, 51; Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016). 20
- Taulukko 2. Tutkimuksen aikataulu 2015–2016. 39
- Taulukko 3. Haastatteluaineiston pelkistäminen ja luokittelu (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 170). 45

SANASTO

- Kulttuurihyvinvointi** Kulttuurihyvinvoinnin mukaan jokaisella on oikeus olla toimijana ja osallistua tasa-arvoisesti tekemään taidetta ja kulttuuritoimintaa riippumatta siitä, minkä ikäinen on, missä asuu ja työskentelee, millä tasolla oma toimintakyky on sekä millaisessa kasvuympäristössä kasvaa. (Liikanen 2010, 10.)
- Moniammatillinen taiteellinen interventio** Taiteellinen interventio ymmärretään kahdella eri tavalla siten, että performanssitaide on vuorovaikutuksessa tilan, yleisön tai taideteoksen kanssa, ja niin, että taide viedään ei-taiteelliseen kontekstiin, tarkoituksena yllyttää tätä kontekstia muutokseen. (Heinsius & Lehtikoinen 2013, 14.)
- Moniammatillinen yhteistyö** Moniammatillinen yhteistyö pitää sisällään organisaatiotason ja yksittäisten työryhmien välisen vuorovaikutuksen. Moniammatillinen yhteistyö voi olla paikallista yhteistyökulttuuria. Moniammatillisessa yhteistyössä eri alojen osaamista yhdistämällä tähdätään yhteisiin tavoitteisiin. Keskeistä on päätöksistä neuvottelu ja luottamus. Pääpiirteisään moniammatillisen yhteistyön merkitys on eri alojen erityisosaamisen valjastamisessa yhteiseen käyttöön asiakkaan parhaaksi. (Pärnä 2012, 48-50.)
- Sosiokulttuurinen innostaminen** Sosiaalinen luovuus, tiedostaminen ja osallistuminen ovat keskeisiä välineitä sosiokulttuurisessa innostamisessa. Oleellisia tavoitteita innostamisessa on lisätä ihmisten välistä vuorovaikutusta, kehittää subjekti-subjektisuhdetta sekä edistää sosiaalista kommunikaatiota. Sosiokulttuurinen innostaminen on päämäärätietoista ja suunniteltua toimintaa, ja siten kaikki osallistuva sosiaalinen toiminta ei ole sosiokulttuurista innostamista. (Kurki 2000, 11-27.)
- Taidelähtöiset menetelmät** Taidelähtöisten menetelmien tavoitteena on saada aikaan muutosta osallistujien toiminnassa ja niillä pyritään vaikuttamaan heidän ajatteluunsa. Taidelähtöisten menetelmien työskentelyn tavoitteissa korostuu yhteisöllisyys, terapeuttinen toiminta ja sosiaalinen vuorovaikutus. Työskentelyn lähtökohdaksi otetaan yleensä aihe, joka on osallistujien omasta elämästä. (Korhonen 2016.)

1 JOHDANTO

Tutkimuksellinen opinnäytetyömme tuottaa laadullisen tutkimuksen menetelmin alku-tutkimustietoa kansainväliselle MOMU eli Moving towards Multiprofessional Work -hankkeelle. Vuosina 2015–2018 toteutettava hanke keskittyy moniammatillisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen yhdistämällä taide- ja hyvinvointialoja. Opinnäytetyömme tavoitteena on MOMUn työelämän yhteistyökumppaneita haastatteleamalla selvittää, mitä osaamista nuorten kanssa työskentelevät sosiaali- ja terveysalojen ammattilaiset kokevat tarvitsevansa toteuttaakseen taidelähtöistä toimintaa ammatissaan. Näin ollen pyrimme selvittämään, millaista koulutusta nykyiset sosiaali- ja terveysalojen ammattilaiset toivovat tulevien ammattilaisten saavan, ja toisaalta kartoitamme samalla, kokevatko nykyiset ammattilaiset hyötyvänsä koulutuksesta taidelähtöisen toiminnan käyttämisestä nuorten kanssa tehtävässä työssä. Opinnäytetyömme tutkimustehtävä on, mitä osaamista tarvitaan taidelähtöisen toiminnan ohjaamisessa nuorille moniammatillisessa yhteistyössä.

Moniammatillisuus on todella ajankohtainen käsite tämän hetken työelämässä. Arjen työssä moniammatillisuus on usein läsnä implisiittisesti, ja tiivistäen voidaan sanoa, että moniammatillisessa yhteistyössä eri alojen erityisosaaminen valjastetaan yhteiseen käyttöön asiakkaan parhaaksi. (Pärnä 2012, 48-50.) Tästä ajattelusta ollaan hiljalleen siirtymässä oman osaamisen rajojen sisällä pysymisestä eri ammattikuntien ja -alojen rajojen rikkomiseen ja ylittämiseen. Moniammatillinen taiteellinen interventio on yksi esimerkki siitä, miten moniammatillisella yhteistyöllä voidaan esimerkiksi organisaatiossa toteutettuna vaikuttaa positiivisesti työhyvinvointiin ja vahvistaa henkilöstön luovuutta ja innovaatiokykyä. (Heinsius & Lehikoinen 2013, 14.)

Ajankohtaisia moniammatillisia kulttuurihyvinvointihankkeita on meneillään Suomessa useita. Yksi suurimmista koskaan Suomessa toteutetuista taidealojen tutkimushankkeista on Taideyliopiston koordinoima, vuosina 2015–2020 toteutettava ArtsEqual-hanke. ArtsEqualissa taiteet ja taidekasvatus nähdään peruspalveluna ja tutkitaan, miten tällä kaikkien ulottuvissa olevalla peruspalvelulla voitaisiin lisätä hyvinvointia ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. (ArtsEqual 2016.) Muita meneillään olevia taide- ja hyvinvointialoja yhdistäviä hankkeita ovat esimerkiksi hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeena oleva prosentitaiteen laajentaminen, Taiteen edistämiskeskuksen rahoittama Taikusydän ja Hämeen ELY-keskuksen koordinoima Hyvinvoinnin välitystoi-

misto (Kaukovirta 2016). Esimerkiksi ArtsEqual- ja MOMU-hanketta yhdistää pyrkimys ylittää institutionaalisia rajoja taide- ja hyvinvointialoilla. Tämä on myös yleisemmin kulttuurihyvinvoinnin ja tämän hetkisen moniammatillisuuden kehittämisen tavoitteena taide- ja hyvinvointialoilla.

Esittelemme opinnäytetyössämme MOMU-hanketta tarkemmin ja perehdymme myös sitä edeltäneeseen MIMO-hankkeeseen. Tietoperustassa perehdymme taidelähtöisiin menetelmiin ja tutkimuksemme kannalta keskeisiin käsitteisiin, kuten moniammatillisuuteen, kulttuurihyvinvointiin ja sosiokulttuuriseen innostamiseen. Yritämme luoda mahdollisimman kattavan kuvan taidelähtöisten menetelmien nykytilanteesta. Tutkimuksen toteuttaminen -kohdassa avaamme tutkimuksen tekemisessä käyttämiämme menetelmiä, kuten kvalitatiivista tutkimusta ja teemahaastattelua. Lisäksi kuvaamme teemahaastattelujen ja laajemmin tutkimuksemme toteutusta. Tutkimuksen tuloksissa pohdimme tutkimusaineistomme pohjalta tehdyn analyysin tuottamia tuloksia ja Johtopäätökset ja arviointi -luvussa teemme yhteenvedon tutkimuksemme keskeisistä tuloksista sekä pohdimme jatkotutkimusmahdollisuuksia.

Lähdeaineistomme sisältää vain luotettaviksi arvioimiamme lähteitä. Luotettavuutta arvioimme muun muassa lähdekirjallisuuden sisältämien toissijaisten lähteiden määrän mukaan. Tutkimuksemme lähdekirjallisuudesta on karsiutunut huomattava määrä kirjoja juuri toissijaisten lähteiden runsauden vuoksi. Emme myöskään ottaneet opinnäytetöitä tutkimuksemme lähteiksi, sillä huomasimme niiden lähdeluetteloissa paljon toissijaisia lähteitä sisältävää kirjallisuutta. Lisäksi tiedostamme, että opinnäytetyö on opintojensa loppuvaiheessa olevan opiskelijan opintosuoritus eikä sellaisena välttämättä täytä tieteellisen tiedon kriteerejä. Päädyimme siis rajaamaan opinnäytetyöt yhtä lukuun ottamatta omassa opinnäytetyöprosessissamme käyttämiemme lähteiden ulkopuolelle.

Tutkimuksessamme haluamme selvittää, kuinka paljon hyvinvointialojen ammattilaiset käyttävät taidelähtöisiä menetelmiä työssään ja kuinka paljon heillä on teoretietoa taidelähtöisten menetelmien käytöstä ja hyödyistä. Haluamme myös tietää, miten moniammatillisuus toteutuu heidän työssään ja missä laajuudessa. Moniammatillisuuteen ja taidelähtöisiin menetelmiin liittyen haluamme myös selvittää työntekijöiden kiinnostusta ja halukkuutta koulutuksiin aiheista.

2 MOVING TOWARDS MULTIPROFESSIONAL WORK - PROJEKTIN KUVAUS

2.1 MOMU – Moving towards Multiprofessional Work

MOMU eli Moving towards Multiprofessional Work on Turun ammattikorkeakoulun johtama kansainvälinen projekti, johon osallistuu sosiaali- ja taidealojen korkeakouluopettajia Englannista, Virossa, Suomesta ja Espanjasta. MOMUn tavoitteena on kehittää sosiaali- ja taidealojen välistä moniammatillista yhteistyötä. MOMU tähtää toiminnal- laan taiteen ja sosiaalialan nykyisten ja tulevien ammattilaisten välisen yhteistyön ja uudenlaisen ymmärryksen lisäämiseen. Hankkeen partnereina ovat Turun ammattikorkeakoulu, University of Tartu Viljandi Culture Academy, University of Castilla La Mancha sekä Manchester Metropolitan University. Hankkeen kesto on 1.9.2015–31.8.2018. Hanke on yhteisrahoitettu Erasmus+-ohjelmasta. Projektin tuloksena tullaan määritte- lemään moniammatillisen yhteistyön kompetenssit. Lisäksi kehitetään moniammatilli- sen opettamisen koulutuspaketti korkeakouluopettajille ja käsikirja moniammatillisesta opettamisesta ja oppimisesta. (MOMU-hankehakemus 2015, 64.) Suomessa projektin yhteistyökumppaneina ovat lisäksi Turun kaupunki sekä Turun Tyttöjen Talo.

Koko MOMU-projekti on tutkimuksellista kehittämistoimintaa, ja tutkimuksellinen opin- näytetyömme tekee projektille alkututkimusta. Tutkimustulosten pohjalta MOMU-hanke kehittää toimintaansa ja tekee korkeakouluopettajille käsikirjan siitä, miten opettaa opiskelijoita taidelähtöisten menetelmien keinoin toimimaan moniammatillisessa yhteis- työssä. (MOMU-hankehakemus 2015, 64.)

2.2 MIMO – Moving In, Moving On!

MIMO toteutettiin marraskuusta 2010 joulukuuhun 2013. Turun Ammattikorkeakoulu johti MIMO-projektia. Projekti toteutettiin yhteistyössä Viron Viljandi Culture Academyn (University of Tartu) kanssa. Lisäksi yhteistyökumppaneina olivat Suomesta Humanis- tinen Ammattikorkeakoulu HUMAK, Turun kaupungin nuorisotoimi sekä Virossa Von Krahl Theatre ja PW Partners AS. Suomessa keskityttiin olemassa olevien taidelähtöis- ten menetelmien kehittämiseen osaksi koulutusta. Viron tarkoituksena oli löytää keinoja osallistaa nuoria harrastustoiminnan avulla taidelähtöiseen työhön. Projektin

rahoittajana toimi The European Regional Development Fund ja Central Baltic Interreg IV A Programme. (Krappe ym. 2012, 5-6.)

MIMOSTA tehtiin viisi eri julkaisua: MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth, Tavarat taskuissa – Nuorten ryhmäohjauksen taidelähtöisiä menetelmiä, MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth, Experimenting with Process Documentation in Social Media – A Case Study MIMO ja MIMO Reports (MIMO 2015).

MIMON tavoitteena oli taidelähtöisten menetelmien käyttäminen moniammatillisesti sosiaali- ja terveysalalla tehtävässä nuorisotyössä. Pääpaino projektissa oli ehkäistä nuorten syrjäytymistä. MIMO toteutettiin yhdessä nuorisotyön, sosiaali-, terveys- ja taidealojen opiskelijoiden ja ammattilaisten kanssa erilaisina työpajoina. (Krappe ym. 2013, 6.) Projektin lähtökohdina olivat huoli nuorten lisääntyneestä syrjäytymisestä, tarve nuorten kanssa työskentelevien ammattitaidon lisäämiselle ja halu taidelähtöisten menetelmien kehittämiseen nuorten kanssa tehtävään työhön (Parkkinen 2013).

Koulu ympäristönä ei houkuttele syrjäytymisvaarassa olevia nuoria opiskelemaan esimerkiksi koulukiusaamisen tai koulussa koetun väkivallan takia. Nuoret kokevat subjektiivisen hyvinvointinsa huonoksi. Tutkimusten mukaan kulttuurin ja taiteen avulla voidaan parantaa hyvinvointia. (Krappe ym. 2012, 6.) Näistä lähtökohdista tarkasteltuna MIMO oli tarpeellinen projekti. Taide- ja kulttuurikasvatus nuorisotyössä keskittyvät opettamaan taiteen avulla. Taide ja kulttuuri nähdään työkaluna nuoren yksilöllisessä kehittämisessä. Taide- ja kulttuurikasvatuksen avulla pyritään muun muassa ehkäisemään syrjintää sekä lisäämään osallisuutta ja esteettömyyttä. (Anttonen 2012, 33.)

MIMO toteutti useita eri työpajoja. Esimerkiksi It Is OK to Stay Sober -työpajassa tarjottiin terveyskasvatusta päihteiden väärinkäytöstä sekä annettiin mahdollisuus keskustella alkoholinkäytöstä. Työpajasta toteutettiin kaksi erilaista versiota, joista toinen oli tapahtuma ja toisessa tutustuttiin digitaaliseen tarinankerrontaan. Digitaalinen tarinankerronta on muutaman minuutin pituinen tarina, jossa yhdistetään erilaisia median muotoja (ääni, kuva, teksti). Digitaalinen tarinankerronta oli yksi MIMOssa käytetyistä taidelähtöisistä menetelmistä, ja sen käyttämiseen tarjottiin koulutusta projektiin osallistuvissa korkeakouluissa. It Is OK to Stay Sober -tapahtuma järjestettiin moniammatillisessa yhteistyössä päihdetyöntekijöiden, yläkouluopettajien, terveysalan opiskelijoiden, teatteriohjaajaopiskelijoiden ja Taideakatemian opettajien kanssa. (Kalli-Kökkö ym. 2013, 111-121.)

MIMO kehitti ja järjesti 10 opintopisteen laajuisen Taidelähtöiset menetelmät -opintojakson, joka toteutettiin kolme kertaa koko projektin aikana. Projekti oli esimerkki tutkimus-, kehittäminen- ja innovaatio (TKI) -toiminnasta. TKI-toiminta on vaikuttanut opettamiseen ja monitieteellisen koulutuksen malliin Turun Ammattikorkeakoulussa. Taidelähtöiset menetelmät -opintojakso antoi käytännön työkaluja nuorten kanssa tehtävään työhön. Opiskelijat oppivat opintojaksolla käyttämään taidetta tulevissa ammatteissaan. Jakson aikana opiskelijat ohjasivat nuorisoryhmiä moniammatillisissa tiimeissä. (Arvola & Parkkinen 2013, 71-75.)

MIMO-projektin edetessä ja sen valmistuttua huomattiin tarvetta opettajien kouluttamiseen, jotta he pystyisivät opettamaan opiskelijoitaan moniammatilliseen yhteistyöhön. MOMUssakin kohderyhmänä on syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, mutta pääpaino on opettajien kouluttamisessa. MOMUa voikin luonnehtia kaksipolviseksi hankkeeksi. Ensin opetetaan opettajia opettamaan opiskelijoita käyttämään taidelähtöisiä menetelmiä moniammatillisessa yhteistyössä ja vasta sitten opiskelijat toteuttavat työpajoja nuorille. MIMO-projektin edetessä valmistui Tavarat Taskuissa -työkirja, joka ohjaa käyttämään taidelähtöisiä menetelmiä nuorisotyössä. MOMU-projektin tavoitteena on toteuttaa korkeakouluopettajille käsikirja, jonka aiheena on moniammatillisuuden opettaminen ja oppiminen.

2.3 Toimeksiantaja ja yhteistyökumppanit

Opinnäytetyömme toimeksiantaja on MOMU-projekti, joka käynnistyi syyskuussa 2015. Aloimme tehdä opinnäytetyötämme lokakuussa 2015, joten pääsimme heti alussa projektiin mukaan. Ensimmäisenä tehtävänä meillä oli tutustua MIMO-projektiin ja siitä julkaistuihin materiaaleihin, jotta tietäisimme mistä ajatus MOMUun oli lähtenyt. Marraskuussa 2015 osallistuimme MOMUn Kick off -seminaariin, jossa tapasimme projektissa mukana olevien maiden edustajia. Joulukuussa aloimme suunnitella tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio- eli TKI-messujen esittelypistettä MOMUlle. Yhtenä tehtävänä messuilla oli tuoda MOMUa näkyväksi ja tehdä MOMU-projektista posterit (katso liite 1). Suunnittelimme MOMUssa mukana olevien suomalaisten opettajien kanssa TKI-messujen esittelypistettä. TKI-messuilla teimme MOMUa näkyväksi esittelypisteellämme, jossa kävi runsaasti vierailijoita.

Opinnäytetyömme yhteistyökumppaneina ovat Turun Tyttöjen Talo ja Turun ammattiinstituutti. Turun Tyttöjen Talon toiminta alkoi vuonna 2007. Tyttöjen Talo on maksuton-

ta vapaa-ajantoimintaa ja tukea tarjoava paikka kaikille 12–28-vuotiaille tytöille ja naisille sekä sellaiseksi itsensä kokeville. Tyttöjen Talon toimintaa rahoitti projektirahoituksena Raha-automaattiyhdistys (RAY) vuosina 2007–2011, mutta vuodesta 2012 lähtien Raha-automaattiyhdistys on maksanut kohdennettua toiminta-avustusta. Tyttöjen Talon toiminnassa pyritään luomaan turvallinen, avoin, vuorovaikutuksellinen, hyväksyvä ja luottamuksellinen ilmapiiri. (Turun Tyttöjen Talo 2016.)

3 TAIDELÄHTÖISET MENETELMÄT

3.1 Taidelähtöiset menetelmät

Taidelähtöiset menetelmät ovat MOMU-projektissa keskeisellä sijalla. MOMUn tarkoituksena on lisätä moniammatillisuutta ja kulttuurihyvinvointia taidelähtöisten menetelmien avulla. MOMUn kansainväliset yhteistyökumppanit vaihtavat kokemuksia keskenään ja tuovat näin omassa maassaan käytettyjä taidelähtöisiä menetelmiä tutuksi muille osallistujamaille. Näin toimien rikastetaan moniammatillisuutta ja taidelähtöisten menetelmien kirjoa.

Sosiaali- ja terveysalalla taidelähtöisiä menetelmiä on käytetty 1990-luvun puolivälistä lähtien. Taidelähtöisiä menetelmiä voidaan pitää erilaisten työskentelytapojen ja taide-
muotojen yläkäsitteenä. Taidelähtöisten menetelmien tavoitteena on saada aikaan muutosta osallistujien toiminnassa ja pyrkiä vaikuttamaan heidän ajatteluunsa. Taidelähtöisistä menetelmistä käytetään monia erilaisia termejä, joita ovat esimerkiksi yhteisötaide, soveltava draama, forum-teatteri ja yhteisötanssi. Nämä kaikki ovat taidelähtöisiä menetelmiä, mutta menetelmät on otettu eri taiteen aloilta. Taidelähtöisten menetelmien työskentelyn tavoitteissa korostuu yhteisöllisyys, terapeutin toiminta ja sosiaalinen vuorovaikutus. Työskentelyn lähtökohdaksi valitaan yleensä aihe osallistujien omasta elämästä. Tällä tavalla työskentely on osallistujille merkityksellistä. Taidelähtöisillä menetelmillä pyritään tekemään käsiteltävä asia näkyväksi siten, että osallistujat työskentelevät tasavertaisina ilman ammatillisia rooleja. Työskentelyssä osallistujat tuovat omasta kokemusmaailmastaan esille ratkaisuja ja vaihtoehtoisia toimintatapoja. Näin erilaiset näkökulmat ja mielipiteet tulevat tasavertaisina esille. Voimaantumisen käsite on osa taidelähtöisiä menetelmiä. (Korhonen 2016.)

Voimaantuminen eli empowerment tarkoittaa asiakkaan tai asiakasryhmien kykyä vaikuttaa ja hallita olosuhteitaan, saavuttaa itselle asetetut tavoitteet ja käyttää päätäntävaltaa omassa elämässään (Mäkinen ym. 2009, 132). Voimaantuminen on ratkaisu- ja voimavarakeskeistä ohjausta. Keskittymällä asiakkaan voimavaroihin korostetaan hänen omien mielipiteidensä kunnioittamista. Asiakkaan oma tahto tulee esille, ja hän pystyy ajattelemaan toimintaansa maalaisjärjellä. Voimavaroihin panostamalla muutokset ovat arkisia ja hyvin pieniä, mutta näkyviä asiakkaan arjessa. (Vänskä ym. 2011, 77.) Voimaantumiseen kuuluu prosessi, jossa asiakas yksin tai muiden avustuksella

pystyy saavuttamaan itselleen tai toiselle mahdollisimman hyvän elämänlaadun. Ihminen itse on keskeisellä sijalla, sillä hänen itsensä on oltava halukas voimaantumaan, jotta voimaantuminen onnistuu. Ketään ei voi voimaannuttaa toisen puolesta, sillä se on henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi. Ulkopuolinen pystyy kuitenkin edistämään ja tukemaan yksilön voimaantumista. Työntekijän tehtävänä on yhdessä asiakkaan kanssa kasvattaa hänen voimavarojaan ja auttaa häntä saamaan voimia sekä valtaa ohjata omaa elämäänsä. Työntekijän on oltava itse voimaantunut pystyäkseen auttamaan asiakasta voimaantumaan. Ihminen on silloin voimaantunut, kun hän on löytänyt omat voimavaransa. (Mäkinen ym. 2009, 132-135.)

Taidelähtöiset menetelmät voivat toimia voimaantumisen välineenä, ja menetelmien avulla on helpompaa kohdata asiakas ja päästä lähelle asiakasta kuin pelkän kasvokkain puhumisen avulla. Asiakkaan haasteet voivat konkretisoitua taidelähtöisten menetelmien avulla ja näin tulla helpommin käsiteltäviksi. Asiakas voi huomata kehittymisensä, kun prosessi on näkyvä. Esimerkiksi minäpystyvyyden vahvistamisen prosessia kirjallisuusterapian avulla voi seurata palaamalla aiemmin kirjoitettuihin teksteihin.

Taide- ja kulttuurilähtöisiä menetelmiä käytetään tiedon ja ymmärryksen syventämisen apukeinoina. Taidelähtöisillä menetelmillä pyritään siirtymään lähemmäksi taiteen tuomista osaksi arkea niin, että jokaisella ihmisellä on oikeus omaan luovuuteensa. Menetelmät eivät ole sidoksissa ikään tai toimintasektoriin, vaan niitä voidaan soveltaa jokaisessa työpaikassa. Aistien ja mielen liikkeelle saamisessa, arjen kanssakäymisten rikastamisessa sekä kokemusten ja tunteiden houkuttelemisessa käytetään apuna taidelähtöisiä menetelmiä. Vuorovaikutustilanteissa vaikuttavat suuresti työntekijän identiteetti ja persoona. Taide voi avata uusia näkökulmia, ja taiteellinen toiminta voi luoda osallistujassa turvallisuudentunteen. Se voi tuoda esille jotain sellaista, jota olisi ollut vaikea sanoin kuvata. Taiteellisen työskentelyn avulla osallistujan näkemys omasta elämästä voi lisääntyä ja itsetuntemus parantua. Taiteellinen työskentely tarjoaa myös apua oppimiseen ja sosiaaliseen kasvuun. (Känkänen 2016.)

Tutustuimme jo käytössä oleviin nuorten kanssa käytettäviin taidelähtöisiin menetelmiin ymmärtääksemme, millä tavoin taidelähtöisiä menetelmiä voi hyödyntää nuorten kanssa ja mitä hyötyä niiden käytöstä on. Halusimme myös varautua tuleviin haastatteluihin, jotta osaisimme kertoa MOMUn yhteistyökumppaneille erilaisia esimerkkejä nuorten kanssa käytettävistä taidelähtöisistä menetelmistä. Esimerkkien avulla pystymme konkreettisesti kertomaan yhteistyökumppaneille, mitä hyötyä menetelmistä on ollut ja miten he voisivat mahdollisesti tulevaisuudessa hyödyntää taidelähtöisiä menetelmiä.

Eri taiteenmuodot yhdistyvät ekspressiivisessä taidetyöskentelyssä. Taidetyöskentelyä voi tehdä kirjoittamalla, musiikin avulla, tanssien, näytellen sekä kuvataiteen avulla. Nämä eri taiteenmuodot auttavat käsittelemään omia kokemuksia ja tunteita, myös niitä, joita ei itse tiedosta olevan olemassa. Taidetta käytetään siis usein apuna esimerkiksi nuoren ihmisen kasvun tukemisessa tai pahan olon parantamisessa. Tärkeintä ekspressiivisessä taidetyöskentelyssä on itse prosessi, tekeminen, heittäytyminen luovuuden ja mielikuvituksen valtaan sekä luottaminen. Tarkoitus ei ole oppia tekemään taidetta tai tulkita tuotosta, vaan käyttämään taidetta apuna esimerkiksi tunteiden käsittelyssä tai vaikeassa elämäntilanteessa. (Tammi 2011, 49.)

Esimerkkejä taidelähtöisistä menetelmistä ja niiden hyödyistä

Mun jutut -musiikkivideopaja on erityistukea tarvitseville nuorille suunnattua toimintaa. Projektin toteuttajana oli ValoAurinko Tuotanto -osuuskunta, joka on lasten ja nuorten mediaan ja kulttuuriin erikoistunut yhdistys, jonka toiminta-alue on Varsinais-Suomi ja koko maailma kansainvälisten yhteyksien kautta. ValoAuringon elokuvatyöpajametodi oli musiikkivideopajan tekemisen pohjana. Elokuvatyöpajametodin tarkoituksena on kuvata esimerkiksi musiikkivideo tai lyhytelokuva erityisryhmien kanssa. Jokainen projektissa mukana oleva osallistuu työhön omien vahvuksiensa ja kykyjensä mukaan näyttämällä, kuvaamalla ja äänittämällä. Elokuvan käsikirjoitus tehdään yhdessä ryhmän kanssa, kuitenkin niin, että kirjoittamisessa on ohjaaja apuna. Tämän menetelmän tavoitteena on tukea osallistujia toisten kohtaamisessa sekä itseyttämyksen lisäämisessä omaelämäkertaisen taidetyöskentelyn avulla. (Laine ym. 2013, 69-70.)

Musiikkivideopajaa voi toteuttaa erilaisissa ryhmäkodeissa, hoitolaitoksissa ja palvelutaloissa. Ryhmätyöskentelyä painottavaan työpajaan voivat osallistua eri-ikäiset ja eritasoiset ihmiset. Ryhmän ohjaajan tulee miettiä etukäteen vaatimustasoa jokaisen yksilöllisen taitotason mukaiseksi. Musiikkivideopajasta saadut hyödyt ovat olleet monipuolisia. Osallistujat ovat oppineet työskentelemään ryhmässä ja ilmaisemaan itseään taiteellisen työskentelyn kautta, luomaan uusia kommunikaatiokanavia, ja heidän itsetuntonsa on vahvistunut. Näkyväksi tuleminen on koettu voimauttavana kokemuksena, sillä osallistuja on saanut irrottautua ”hoidettavan” roolista ja päässyt ”taiteentekijän” rooliin. (Laine ym. 2013, 69-70.)

Taidelähtöinen Aarrekarttamenetelmä tuottaa jokaisen tekijän henkilökohtaisen tuotoksen. Nuori kerää teokseen omia tuntemuksiaan, jotka liittyvät subjektiiviseen hyvinvointiin. Aarrekarttamenetelmässä aikuisen tehtävänä on tukea nuorta sillä aikaa, kun hän

rakentaa karttaansa. Näin aikuiselle ja nuorelle tulee tuntemus yhdessä jaetusta kokemuksesta, joka voi vahvistaa heidän suhdettaan ja keskinäistä luottamustaan. Menetelmän käyttö on osoittanut, että nuoren on jatkossa helpompi keskustella henkilökohtaisista asioistaan sen aikuisen kanssa, joka ohjasi hänen aarrekarttatyöskentelyään. Aarrekarttamenetelmässä lähestytään myönteisen tekemisen kautta nuoren syvimpiä ajatuksia ja unelmia samalla tavalla kuin ratkaisukeskeisissä menetelmissä. Taidelähtöiseen menetelmään ei tarvita sanoja, sillä kuvat puhuvat paljon. (Pihlaja 2013, 34.)

Aarrekarttamenetelmän hyvinvointivaikutuksina ovat muun muassa sellaisten asioiden tuleminen keskusteluissa esille, joita nuori ei muuten kerro aikuiselle, oli kyseessä sitten vanhempi tai kuraattori. Tutkimuksessa huomattiin, että Aarrekarttamenetelmä lisäsi nuoren kotona tapahtuvaa keskustelua hänen omista unelmistaan ja haaveistaan enemmän kuin muut asiakastyön menetelmät. (Pihlaja 2013, 3.) Nuoret kokivat Aarrekarttatyöskentelyn henkilökohtaisena ja miellyttävänä menetelmänä. Nuoret pitivät erityisesti siitä, että he saivat itse päättää, mitä asioita kertoivat aikuiselle. (Pihlaja 2013, 39.)

Voimauttava valokuva on Miina Savolaisen alun perin lastensuojelutyöhön kehittämä sosiaalipedagoginen menetelmä, joka on sittemmin levinnyt laajasti myös muuhun sosiaali- ja terveysalojen työhön. Voimauttavan valokuvan olennainen periaate on dialoginen näkeminen. Menetelmässä keskeisellä sijalla ei ole itse valokuva, vaan korjaava katse ja tapa nähdä. Edellä mainitut jopa koetaan menetelmän työvälineiksi ennemmin kuin valokuvaus. Voimauttavassa valokuvassa käytetään omakuvia, albumikuvia sekä toteutetaan valokuvaustilanteita ja erilaisten arjen teemojen tavoitteellista valokuvamista. Olennaista on, että kuvassa oleva tai kuvattava henkilö päättää itse tavan, jolla häntä saa katsoa. (Voimauttava valokuva 2016.)

Voimauttava valokuva perustuu ajatukseen siitä, että ihmisen kuva itsestä syntyy peilaussuhteessa lapsuuden tärkeisiin ihmisiin. Lastensuojelun asiakkailta kuitenkin usein puuttuvat terveet peilaussuhteet, jolloin itsen rakastamiseksi ja vastavuoroisten ihmissuhteiden rakentamiseksi vaadittavien taitojen oppiminen ei ole mahdollista. Voimauttavan valokuvan menetelmässä korjaava nähdäksituleminen mahdollistaa kyseisten taitojen oppimisen. (Voimauttava valokuva 2016.) Voimauttava valokuva -menetelmässä ammatillisuus nähdään vastavuoroisempana kuin sosiaali- ja terveysalalla käytettävissä menetelmissä yleensä. Voimauttavaa valokuvaa käytetään muun muassa identiteettityössä ja vuorovaikutustaitojen parantamisessa esimerkiksi perheessä tai työyhteisössä. (Voimauttava valokuva 2016.)

Nuorten TaidePaja -projekti toteutettiin 1.1.2013–31.12.2014. Projektin kohderyhmänä olivat 15–29-vuotiaat syrjäytyneet nuoret. Projektin osallistuneet nuoret tarvitsivat tukea elämänhallintaansa ja arkeensa. Nuoret harjoittelivat aamulla heräämistä ja lähtemistä, säännöllisiä ruokailuaikoja, omien asioiden hoitamista ja niistä vastuun ottamista sekä asiointia viranomaisten kanssa. Nuorille järjestettäviä pajoja oli kolme erilaista: kerran viikossa, kaksi kertaa viikossa ja kolme kertaa viikossa kokoontuva paja. Jokaisen pajan kesto oli viisi tuntia kerrallaan. Lisäksi oli NonStop-kahvila kerran viikossa nuorille, joilla oli suuria vaikeuksia sitoutua pajatoimintaan. Projektin osallistui 105 nuorta, joista naisia oli 70. Projektilla pyrittiin puuttumaan nuorten syrjäytymiskierteeseen ja katkaisemaan se taiteen sekä sosiaalisen vahvistamisen avulla. TaidePajan toimintaan osallistuneet nuoret kokivat jokainen elämänlaatunsa parantuneen. Nuoret kokivat muun muassa olevansa pirteämpiä ja aktiivisempia sekä jaksoivat paremmin pitää kodistaan huolta. (Eura 2007.)

Tarinallisessa eli narratiivisessa ja omaelämäkerronnallisessa työskentelyssä pyritään käymään läpi asiakkaan elämää. Elämäkerrallinen työskentely tuo lohtua ja eheyttää asiakkaita. (Känkänen 2013, 93.) Menetelmässä käydään läpi omaan elämään liittyviä kokemuksia ja tapahtumia sekä tunteita, joita ne herättävät. Kokemuksia, tapahtumia ja tunteita voidaan käsitellä omaelämäkerrallisilla sarjakuvilla, kirjoittamalla elämäntarinoita, rakentamalla verkostokarttoja, valokuvakollaaseja ja elämänjanoja sekä tarkastelemalla laulujen ja runojen sanoituksia. (Känkänen 2013, 47.) Luova toiminta auttaa saavuttamaan tekemisen ilon ja antaa mahdollisuuden leikkisyyteen sekä mielikuvitukseen. Luovan toiminnan kautta voi kanavoida energiaa sekä saada tilaisuuden itsetunnon ja itseilmaisun vahvistamiseen (Känkänen 2013, 99).

Taidelähtöisillä menetelmillä on monia erilaisia hyötyjä. Eri menetelmien avulla nuori oppii eri asioita, muun muassa ryhmätyöskentelyä, itseilmaisua sekä kokee tulleen kuulluksi ja nähdyksi. Hänen itsetuntonsa vahvistuu, ja hänen on helpompaa kuvailla tuntemuksiaan, syvimpiä ajatuksiaan ja tulevaisuuden haaveita sekä unelmia. Nuoret kokevat voimaantuvansa, ja he oppivat elämänhallintaa sekä vastuun ottamista. Työntekijän tulee olla tietoinen, mikä menetelmä toimii kunkin asiakkaan kohdalla, ja tiedettävä, mihin menetelmällä pyritään. Työntekijän on menetelmää valitessaan tunnettava menetelmän taustalla vaikuttavat teoriat ja osattava valita menetelmä asiakkaan tarpeiden ja tavoitteiden mukaan.

3.2 Moniammatillisen yhteistyön kvalifikaatiot

Moniammatillisen yhteistyön kvalifikaatiot ovat vasta muotoutumassa. MIMO-hankkeen tuloksista luonnosteltiin moniammatillisen yhteistyön mahdollisia kvalifikaatioita, ja MOMU jatkaa siitä, mihin MIMO jäi. Yksi MOMUn päätehtävistä onkin määrittellä moniammatillisen yhteistyön kompetenssit. MIMOn julkaisujen mukaan emotionaalisten kompetenssien juuret ovat sosiaalipedagogiikassa. Emotionaaliset kompetenssit voidaan jakaa viiteen ulottuvuuteen: emotionaaliseen tietoisuuteen, emotionaaliseen asiantuntemukseen, tietoisuuteen vuorovaikutuksesta, vuorovaikutustaitoihin ja kokemusperäiseen oppimiseen. Tunneperäisen työskentelyn ohjaajalta vaaditaan vahvaa minäkuvaa ja identiteettiä. Työskenneltäessä erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten kanssa ohjaajan on oltava sensitiivinen tulkitessaan nuorten tunteiden ilmaisua ja ohjatesaan tunteiden säätelyä. (Kaukinen 2013, 101.) Työntekijän, joka käyttää taidelähtöisiä menetelmiä työssään, tulisi olla itse voimaantunut. Hänen tulee pohtia muun muassa oman elämänsä käännekohtia ja saavutuksia taidelähtöisten menetelmien avulla. Työntekijän on oltava sinut oman menneisyytensä kanssa, etteivät omat tunteet asiakastyössä nouse esille.

Moniammatillisen yhteistyön toimimisen edellytyksenä on toimiva yhteistyö. Yhteistyötaitojen kompetenssit voidaan jakaa kolmeen ryhmään: ydinosaamisen kompetenssit, ydinasenne tai suhtautuminen ja ydinryhmätyötaidot. (Link & Luumberg 2013, 150-151.) Lisäksi moniammatillisten tiimien tulisi omata perusteet pedagogiikasta ja kehityspsykologiasta, ryhmänmuodostuksesta moniammatillisen tiimin sisällä ja esimerkiksi sukupuolen moninaisuudesta ryhmissä. (Link & Luumberg 2013, 157-159.) Moniammatillinen yhteistyö pitää sisällään organisaatiotason ja yksittäisten työryhmien välisen vuorovaikutuksen. Käsitettä käytetään kuvaamaan tapaa, jolla työtä tehdään. Moniammatillista yhteistyötä käytetään myös työmenetelmänä. Arjen työssä käsite on yleensä läsnä implisiittisesti, eli työyhteisön jäsenien oletetaan tietävän mitä moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan. Käsite voi kuitenkin määrittyä eri ammattiryhmien mukaan eri tavalla, ja sillä voidaan viitata lukuisiin eri yhteistyötapoihin. (Pärnä 2012, 48.) Moniammatillinen yhteistyö voi siis olla paikallista yhteistyökulttuuria, mutta sille on määritettävissä joitakin yleisiä piirteitä. Moniammatillisessa yhteistyössä eri alojen osaamista yhdistämällä tähdätään yhteisiin tavoitteisiin. Keskeistä on myös päätöksistä neuvottelemisen ja luottamus. Pääpiirteissään moniammatillisen yhteistyön merkitys on eri alojen erityisosaamisen valjastamisessa yhteiseen käyttöön asiakkaan parhaaksi.

(Pärnä 2012, 50.) Moniammatillista yhteistyötä tehdään siis asiakaslähtöisesti. Eri alojen ammattilaiset katsovat asiakkaiden asioita oman osaamisensa kautta. Näin saadaan mahdollisimman laaja käsitys asiakkaan tarpeista ja hänelle pystytään tarjoamaan palveluja monipuolisemmin. Vaikka oman ammatillisen erityisosaamisen ja sen rajojen tiedostaminen on tärkeää, ollaan oman osaamisen rajojen sisällä pysymisestä hiljalleen siirtymässä eri ammattikuntien ja -alojen raja-aitojen rikkomiseen ja ylittämiseen.

3.3 Moniammatillinen taiteellinen interventio

Taiteellisen intervention eli taiteellisen väliintulon voi ymmärtää kahdella eri tavalla siten, että performanssitaide on vuorovaikutuksessa tilan, yleisön tai taideteoksen kanssa. Toiseksi se voi tarkoittaa, että taide viedään ei-taiteelliseen kontekstiin tarkoituksenaan yllyttää tätä kontekstia muutokseen. Nykyään ei ole niinkään kyse väliintulosta, vaan taiteen tuominen toiseen kontekstiin tapahtuu moniammatillisena molempien osapuolien yhteistyönä. Jos moniammatillinen taiteellinen interventio tehdään johonkin organisaatioon, se voi parantaa työolosuhteita, tukea muutosta, vahvistaa luovuutta ja innovaatiokykyä sekä edistää henkilökunnan taitoja. Tässä kontekstissa nämä taiteelliset interventiot ovat taiteilijan vetämiä prosesseja, jotka on räätälöity organisaation tarpeen mukaan. (Heinsius & Lehikoinen 2013, 14.) Moniammatillisen taiteellisen intervention voi nähdä liittyvän myös MOMU-projektiin. Tavoitteena on tuottaa moniammatillisia työpajoja, joissa taide- ja sosiaalialan opiskelijat toteuttavat yhteistyössä työpajoja nuorille. Lisäksi taide- ja sosiaalialojen korkeakouluopettajat tulevat työskentelemään moniammatillisessa yhteistyössä ohjaten työpajoja toteuttavia opiskelijoita. Kyseessä on siis kaksipolvinen prosessi.

Taiteilijoiden taiteelliseen interventioon tarvittavia kompetensseja eli osaamisalueita on seitsemän: taiteelliset taidot, kontekstuaaliset taidot, pedagogiset taidot, tutkimukselliset taidot, markkinointitaidot, projektihallinnolliset taidot ja sosiaaliset taidot (Lehikoinen 2013, 51). Ensimmäisenä mainitun oman taiteenalan ammattilaisuuden lisäksi taiteilija tarvitsee muita mainittuja kompetensseja taiteellisen intervention tekemiseen, jotta hän voi suunnitella, toteuttaa, johtaa ja arvioida onnistuneesti taiteellisia interventioita organisaatiossa (Heinsius & Lehikoinen 2013, 15). Vastaavasti sosiaalialan kompetenssit ovat: sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen

kehittämisen- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen (Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016). Sosiaali- ja taidealojen yhdistämisessä mielestämme olennaista on molempien alojen kompetenssien ymmärtäminen. Helpottaaksemme taiteellisen intervention kompetenssien ja sosiaalialan kompetenssien vertailua teimme niistä havainnollistavan taulukon (katso taulukko 1).

Sosiaalialan koulutuksessa painotetaan eettistä osaamista, kun taas taiteellisen intervention kompetensseista sitä ei löydy. Sen sijaan pedagogiset taidot eivät kuulu sosiaalialan kompetensseihin, mutta löytyvät taiteellisen intervention kompetensseista. Oman alan osaamisesta sosiaalialan kompetensseissa on asiakastyön osaaminen ja sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen. Taiteellisen intervention kompetensseista vastaavasti löytyvät taiteelliset taidot, kontekstuaaliset taidot ja sosiaaliset taidot. Sosiaalialan kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen -kompetenssille ei löydy vastaavutta taiteellisen intervention kompetensseista. Molempien alojen kompetensseista löytyy tutkimus- ja projektityöskentelyyn liittyviä osaamisalueita. Sosiaalialan kompetensseissa on tutkimuksellinen kehittäminen- ja innovaatio-osaaminen, ja taiteellisen intervention kompetensseissa tutkimukselliset taidot ja projektihallinnolliset taidot. Siinä missä taiteellisessa intervention osaamisalueissa painotetaan markkinointitaitoja, löytyy sosiaalialan kompetensseista työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. Vertailluista osaamisalueista löytyy siis paljon samankaltaisuuksia, mutta myös erottavia tekijöitä kuten oman alan erityisosaamiseen liittyvät kompetenssit.

Taulukko 1. Osaamisalueet (Lehikoinen 2013, 51; Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016).

Sosiaalialan kompetenssit	Taiteellisen intervention kompetenssit
Sosiaalialan eettinen osaaminen	Taiteelliset taidot
Asiakastyön osaaminen	Kontekstuaaliset taidot
Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen	Pedagogiset taidot
Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	Tutkimukselliset taidot
Tutkimuksellinen kehittäminen- ja innovaatio-osaaminen	Markkinointitaidot
Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen	Projektihallinnolliset taidot
	Sosiaaliset taidot

Kulttuurihyvinvointi- ja kulttuuri-käsitteet

Kulttuurihyvinvointi oli meille entuudestaan tuntematon käsite. Etsiessämme kirjallisuutta aiheesta saimme huomata, että kulttuurihyvinvointi-termin alkuperästä ei tuntunut löytyvän tietoa. Niinpä päädyimme ottamaan yhteyttä tutkijaan, joka on ollut mukana kulttuurihyvinvointia kehittäneissä ja edistäneissä hankkeissa. Sovimme hänen kanssaan tapaamisen, johon valmistauduimme kirjaamalla etukäteen niin kulttuurihyvinvointi-termin kuin myös muuten opinnäytetyöhömme liittyviä kysymyksiä (katso liite 4). Saimme kyseiseltä tutkijalta arvokkaita lähteitä opinnäytetyöhömme ja myös vinkkejä haastattelukysymysten laadintaan sekä haastattelutilaisuuteen valmistautumiseen.

Kulttuurihyvinvointi-käsite keksittiin Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -ohjelman nimellä Turussa vuonna 2012. ”Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toiminnalla tarkoitetaan ihmisen hyvinvoinnin lisäämistä taiteen ja kulttuurin keinoin. Kulttuurihyvinvointi= kulttuuri ja sen hyvinvointia tukevat vaikutukset läpäisevät koko ihmisen elämänkaaren.” (Rosenlöf 2014, 6.) Kulttuurihyvinvoinnille ei toistaiseksi ole englanninkielistä termiä, joten käännsimme sen englanninkielisen tiivistelmän asiasanoihin Culture Well-Being. Tutkimme eri käänösvaihtoehtoja, ja suora sanakäännös osoittautui mielestämme kuvaavimmaksi vaihtoehdoksi.

Opinnäytetyössämme tulemme käyttämään kulttuurihyvinvointi-termiä. Kulttuurihyvinvoinnin mukaan jokaisella on oikeus olla toimijana ja osallistua tasa-arvoisesti taide- ja kulttuuritoimintaan riippumatta siitä, minkä ikäinen on, missä asuu ja työskentelee, millä tasolla oma toimintakyky on tai millaisessa kasvuympäristössä kasvaa (Liikanen 2010, 10). Opinnäytetyössämme ajatteleme kulttuurihyvinvoinnista samalla tavalla. Esimerkiksi Turussa on paljon ilmaisia tai edullisia kulttuuripalveluja nuorille sekä useita nuorisotaloja. Tilanne ei kuitenkaan Turun ympäristökunnissa ole yhtä hyvä, joten nuoret eivät ole tasavertaisessa asemassa. Tähän epäkohtaan toivottavasti voidaan vaikuttaa meneillään olevalla hallituksen kärkihankkeella, jossa muun muassa pyritään laajentamaan taiteen perusopetusta.

Jokaisella ihmisellä on kyky ja taito tehdä taidetta sekä käyttää ja kuluttaa kulttuuria koko elämänsä ajan. YK:n ihmisoikeuksien yleismaallisessa julistuksessa 1948 artiklan 27 mukaan ”jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan sivistyselämään, nauttia taiteista sekä päästä osalliseksi tieteen edistyksen mukanaan tuomista eduista” (United nations human rights 2016). Jo vuonna 1948 ymmärrettiin kulttuurin ja taiteen hyvinvoinnin merkitykset ihmisen elämässä. Yhteiskunnan tulee tukea kansalaisiaan

terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä kulttuurin ja taiteen keinoin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistavoitteilla ja kansallisilla politiikkaohjelmilla pyritään syrjäytymisen ehkäisyyn, osallisuuden vahvistamiseen, terveyserojen kaventumiseen sekä terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseen. (Liikanen 2010, 10.) Kulttuurin voidaan ajatella edustavan ”näkökulmia, valintoja ja tulkintoja inhimillisen ja sosiaalisen maailman muotoutumisen prosessiin elävän muodon löytämiseksi keskellä kaikkea elämää, keskellä sitä, mitä aistimellisuudessamme ja rationaalisuudessamme kohtaamme” (Pirnes 2007, 277). Voidaan ajatella, että kulttuuri kasvaa lapsissa. Lapset etsivät yhdessä heidän kulttuuristaan tilaa esimerkiksi mediasta, virtuaalimaailmoista ja ympäristöstä. Erilainen taiteellinen toiminta luo oivan mahdollisuuden aikuisten ja lasten yhteiselle kohtaamispaikalle, jossa he ovat tasavertaisina, eikä aikuinen tiedä asiasta tai tekemisestä yhtään sen paremmin kuin lapsi. Kulttuuria voidaan kuvata käsitteeksi, joka on kuin lumipallo vierieessään rinnettä alaspäin kiinnittäen samalla itseensä lisää yhä uusia merkityksiä. Käsitteiden avaaminen auttaa muita ymmärtämään omaa suhdettaan merkityksien ja asioiden keskinäisten yhteyksien kehittämisessä. Tätä kaikkea voidaan kutsua kulttuuriksi. (Pirnes 2007, 278-279.)

Kulttuurihyvinvointiin vahvasti liittyvä termi on sosiokulttuurinen innostaminen. Sosiokulttuurinen innostaminen on syntyisin toisen maailmansodan jälkeisestä Ranskasta. Vaikka se sekä käsitteenä että toimintana on kokenut jatkuvaa muutosta, on liikkeen pohjana aina ollut pedagoginen ote. Sosiaalinen luovuus, tiedostaminen ja osallistuminen ovat keskeisiä välineitä sosiokulttuurisessa innostamisessa. Oleellisia tavoitteita innostamisessa on lisätä ihmisten välistä vuorovaikutusta, kehittää subjekti–subjektisuhdetta sekä edistää sosiaalista kommunikaatiota. Sosiokulttuurinen innostaminen on päämäärätietoista ja suunniteltua toimintaa, ja siten kaikki osallistuva sosiaalinen toiminta ei ole sosiokulttuurista innostamista. (Kurki 2000, 11-27.) Sosiokulttuurisen innostamisen toiminnan tai projektiin perustaksi tarvitaan tutkimus, jossa kyseinen sosiaalinen kokonaistilanne kartoitetaan, tehdään kulttuurisen tilanteen analyysi sekä kartoitetaan ja hierarkisoidaan kulttuuriset tarpeet ja vaateet. Lopuksi kartoitetaan projektiin käytettävissä olevat resurssit. Sosiokulttuurisen innostamisen tausta-ajatuksena on, että todellisuutta on mahdollista muuttaa vain, jos tuntee sen. (Kurki 2000, 98-104.) Tämä ajatus pätee myös omaan tutkimukseemme. Kuten jokaisen projektin, on myös MOMU-hankkeen aluksi kartoitettava sen toimintaympäristö, jotta projekti voi tuottaa uutta tietoa ja tuloksia. MOMUn tapauksessa meidän opinnäytetyömme tehtävänä on tutkia kulttuurihyvinvoinnin tämänhetkistä tilannetta kentällä eli nuorten parissa tehtävässä työssä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen määrittely vaihtelee sen mukaan, millä tieteenalalla tutkimusta tehdään. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on kuitenkin määritelty yhteisiä piirteitä, joita ovat muun muassa omat havainnot ja keskustelut haastateltavien kanssa. Haastattelutilanteessa saatu tieto koetaan luotettavammaksi kuin se, että tutkimukseen osallistuja täyttäisi yksin lomakkeita. Tutkimuksen lähtökohtana on tarkastella aineistoa monipuolisesti eikä testata teorioita tai väittämiä toisin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2007, 158-160.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa johdetaan väittämiä ja teorioita (Yli-Luoma 2001, 34).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään yleensä sellaista menetelmää, jossa haastateltavien ääni pääsee mahdollisimman hyvin esille. Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi osallistuva havainnointi, ryhmähaastattelu sekä teemahaastattelu. Kvalitatiiviselle tutkimukselle ominaista on sen joustavuus ja muovautuminen, ja voimmekin muuttaa tutkimussuunnitelmaamme tarpeen vaatiessa. Kvalitatiivisen tutkimuksen tapaukset ovat ainutlaatuisia, kun taas kvantitatiivisessa tutkimuksessa pätee toistettavuuden vaatimus. (Hirsjärvi ym. 2007, 158-160.) Siinä missä kvalitatiivinen tutkimus keskittyy yksittäisiin tapauksiin, tarkastelee kvantitatiivinen tutkimus tapauksien ryhmää (Kananen 2014, 19).

Tutkimuksemme muotoutui laadulliseksi tutkimuskysymyksemme pohjalta. Vaikka meillä olikin ennen haastatteluja joitakin ennakkoaavistuksia mahdollisesti esille nousevista asioista, emme kuitenkaan olleet asettaneet tutkimukselle hypoteeseja, joita olisimme lähteneet testaamaan (Kananen 2014, 19). Näin ollen kvantitatiivinen tutkimus oli heti ensi hetkistä lähtien tutkimuksemme osalta poissuljettu menetelmä.

Aiheen rajaaminen on haasteellinen työvaihe. Rajaaminen voi olla työlästä, sillä tutkimusaiheet ovat usein laajoja kokonaisuuksia, joiden supistaminen voi osoittautua yllättävän hankalaksi. Rajaaminen on kuitenkin välttämätöntä tutkimuksen toteuttamiseksi ja tapahtuu yleensä tutkimuksen edetessä. (Kananen 2014, 32-33.) Näin kävi myös meidän tutkimuksemme kohdalla: tutkimustehtävämme alkoi pikkuhiljaa muotoutua MOMU-projektin alettua marraskuussa 2015 ja rajautui lopulliseen muotoonsa helmikuussa 2016.

Tutkimustehtävän täsmennyttyä tulee pohtia, mitä tietoa tehtävän kannalta tarvitaan ja mistä tieto saadaan. Tieto voi olla jo olemassa esimerkiksi erilaisissa dokumenteissa tai sitä voidaan joutua keräämään erilaisilla menetelmillä, esimerkiksi haastatteluilla. (Kananen 2014, 43.) Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää, mitä osaamista nuorten kanssa työskentelevät sosiaali- ja terveysalojen ammattilaiset kokevat tarvitsevan sa toteuttaakseen taidelähtöistä toimintaa ammatissaan. MOMU-projekti tarvitsee alkututkimustietoa seuraavia työvaiheita varten. Haluamme ammattilaisia haastatteleamalla selvittää, millaista koulutusta nykyiset sosiaali- ja terveysalojen ammattilaiset toivovat tulevien ammattilaisten saavan, ja toisaalta kartoitamme samalla, kokevatko nykyiset ammattilaiset hyötyvänsä koulutuksesta taidelähtöisen toiminnan käyttämisestä nuorten kanssa tehtävässä työssä. Keräämäämme tietoa hyödynnetään MOMU-projektin tulevan käsikirjan työstämisessä.

4.2 Teoriaa haastattelumenetelmistä

Tutkimusta tehdessä haastattelulla on tavoitteet, ja sen tarkoituksena on kerätä tietoa. Näin ollen on tarkoituksenmukaista puhua tutkimushaastattelusta. Tutkimushaastattelu voidaan jaotella kolmeen ryhmään haastattelutilanteen mukaan: strukturoituun haastatteluun, teemahaastatteluun ja avoimeen haastatteluun. (Hirsjärvi ym. 2007, 202-204.) Opinnäytetyösuunnitelmassamme kerroimme käyttävämme strukturoitua haastattelua, mutta kirjallisuuteen perehtyessämme huomasimme, että teemahaastattelu palvelisi paremmin tutkimuksemme tavoitteita. Strukturoitu haastattelu tehdään yleensä lomakehaastatteluna, ja tärkeintä strukturoidussa haastattelussa on miettiä kysymykset ennalta tarkkaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 203.) Emme kokeneet lomakehaastattelun tuottavan haluamaamme tietoa, sillä emme esimerkiksi voisi tarvittaessa esittää tarkentavia kysymyksiä. Emme myöskään kokeneet avoimen haastattelun soveltuvan tutkimuksemme toteuttamiseen. Avoin haastattelu muistuttaa keskustelua, sillä haastateltavan tuntemuksia käsitellään sitä mukaan kuin ne haastattelussa tulevat esille. Haastattelun aihe voi siis muuttua kesken keskustelun. (Hirsjärvi ym. 2007, 204.) Tämä ei olisi hedelmällistä tutkimuksemme kannalta. Niinpä päädyimme toteuttamaan tutkimuksemme teemahaastatteluina.

Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu voidaan kuvata avoimen ja lomakehaastattelun välimuodoksi. Teemahaastattelussa kysymysten aihepiirit on mietitty tarkkaan, mutta kysymyksillä ei ole selkeää järjestystä tai muotoa. Puolistrukturoitu haas-

tattelu on toimiva haastattelumenetelmä kvalitatiivisessa tutkimuksessa, jollainen opinnäytetyömme tulee olemaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 203.) Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus perustuu moninaisen todellisuuden kuvaamiseen (Hirsjärvi ym. 2007, 157). Selvitämme kvalitatiivisessa tutkimuksessamme MOMU-projektin yhteistyökumppanien jokapäiväisessä nuorten kanssa tehtävässä työssä käyttämiä ja tarvitsemia taidelähtöisiä menetelmiä. Kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmät palvelevat nähdäksemme parhaiten opinnäytetyömme tutkimuskysymystä, ja näin saamme mahdollisimman kattavia vastauksia.

Haastattelun eteneminen

Tutkimuksessamme toteutamme esitutkimuksen Turun Tyttöjen Talolla parihaastatteluna tehtävänä teemahaastatteluna. Turun ammatti-instituutissa teemme ryhmähaastattelun ja koulukuraattorin haastattelun toteutamme yksilöhaastatteluna. Tarkoituksemme oli sisällyttää myös koulukuraattorin haastattelu Turun ammatti-instituutin ryhmähaastatteluun, mutta aikataulullisista syistä tulemme haastattelemaan kuraattoria erikseen. Esitutkimuksen teemme Tyttöjen Talolla, sillä heillä on tiedettävästi käytössään useita taidelähtöisiä menetelmiä. He ovat myös mitä luultavimmin tietoisia kulttuurihyvinvoinnin merkityksistä. Esitutkimuksessa tärkeitä seikkoja ovat selkeys, lyhyet kysymykset, sanavalinnat, johdatteluvien kysymysten välttäminen sekä perehtyminen ennalta aiheeseen ja haastattelutilanteen toteutumiseen. Esitutkimuksen perusteella voimme niin halutessamme muotoilla kysymyksiä uudelleen seuraavia haastatteluja varten. (Hirsjärvi ym. 2007, 197-199.)

Toteutamme siis teemahaastattelut sekä yksilö-, pari- että ryhmähaastatteluna. Yksilöhaastattelu on yleinen haastattelulaji, mutta ryhmähaastattelussa voi syntyä enemmän keskustelua ja näin ollen myös tietoa. Haastatteluryhmän jäsenet voivat herättää toisissaan asioita, joita he eivät muuten muistaisi. (Helakorpi 1999, 55.) Ryhmähaastattelu myös säästää aikaamme, sillä pystymme kerralla kuulemaan monen ammattilaisen näkemyksen kysymistämme asioista. Pyrimme kuitenkin ottamaan huomioon, että ryhmällä voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia haastattelutilanteeseen. Nämä voivat näkyä muun muassa siten, että osallistujat auttavat toisiaan muistamaan asioita ja korjaamaan mahdolliset väärinymmärrykset. Haastattelutilanteessa seuraamme ryhmäläisten rooleja siltä varalta, että ryhmässä on dominoiva henkilö. Haluamme saada kaikkien haastateltavien kokemuksen, näkemyksen ja äänen kuuluviin. Tulosten analysointivaiheessa osaamme ottaa huomioon myös sen mahdollisuuden,

että työyhteisö ei ole halunnut haastatteluissa tuoda julki negatiivisia asioita työpaikastaan. Tämä voi osaltaan vääristää tutkimustuloksia. (Hirsjärvi ym. 2007, 205-206.)

Yksi ryhmähaastattelun alalaji on parihaastattelu, jota tulemme myös käyttämään. Parihaastattelussa noudatetaan enimmäkseen ryhmähaastattelun ohjeita. (Hirsjärvi ym. 2007, 205.) Toinen käyttämämme ryhmähaastattelun alalajeista on täsmäryhmähaastattelu, jonka jäsenet ovat tarkoin valittuja sosiaali- ja hyvinvointialojen ammattilaisia. Olemme määritelleet tarkoin haastattelun tavoitteet, jotka olemme ilmoittaneet myös haastateltaville. Toimimme haastatteluryhmän puheenjohtajina eli pidämme huolta siitä, että kaikki haastateltavat saavat puheenvuoron ja viemme keskustelua eteenpäin haastattelusuunnitelmamme mukaan. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 61-62.) Päädyimme haastateltaviemme aikataulullisista syistä yhdistämään kaikki kolme haastattelumuotoa, mutta se on luultavimmin meille vain eduksi. Tutkimuksessamme haastattelumuodot täydentävät toisiaan, ja näin saamme toivoaksemme tehtyä kattavamman tutkimuksen. (Hirsjärvi ym. 2007, 205.)

4.3 Tutkimuksen tausta, tarve ja ajankohtaisuus

Opinnäytetyöaiheemme tuli MOMU-hankkeelta. Teemme kumpikin toiminnallisia menetelmiä suuntaavina opintoina ja näimme MOMUn tarjoaman tilaisuuden ohittamattomana. Toiminnallisten menetelmien opinnoissa olemme päässeet tutustumaan taidelähtöisiin menetelmiin, joten aihe oli meille jossain määrin tuttu. Opinnäytetyön prosessin kannalta onkin toivottavaa, että opinnot tukisivat opinnäytetyön aihealuetta. Tutkimuksen aihe saattaa vaikuttaa kiinnostavalta ja kaikessa uutuudessaan sopivan vaativalta. Tällöin kuitenkin on vaarana, että tutkimus suuntautuu aihealueen perustietoon, jolloin tutkimus ei tuota alalle uutta tietoa. (Kananen 2014, 29.) Olemme kumpikin kiinnostuneita myös taiteen hyvinvointivaikutuksista. Kiinnostus aihealueeseen on tärkeää, jotta motivaatio pysyy yllä koko opinnäytetyöprosessin ajan (Kananen 2014, 29). Lisäksi meillä on aikaisempia opintoja taiteen- ja kulttuurintutkimuksen aloilta sekä kokemuksia taidelähtöisten menetelmien käytöstä työelämässä. Aiemmin opittu tieto ja kokemukset tulevat uskoaksemme hyödyttämään meitä opinnäytetyömme tekemisessä suuresti.

Tutkimuksemme lähti MOMUn tarpeista. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa alkututkimustietoa MOMUn seuraavia työvaiheita varten. Saimme toimeksiannon MOMUn projektipäälliköltä, ja tutkimustehtävämme muotoutui marraskuussa pidetyssä Kick off -seminaarissa sekä projektiin osallistuvien suomalaisten korkeakouluopettajien

kanssa käydyissä keskusteluissa. Tutkimuksemme tarve lähtee uuden tiedon tuottamisesta. Tietoa tulemme hankkimaan haastattelemalla MOMU-projektin työelämän yhteistyökumppaneita.

Saatuamme toimeksiannon tapasimme kahden kesken ja keskustelimme opinnäytetyön toteuttamisesta. Pohdimme, olisimmeko tehneet tulevasta yhteistyöstämme SWOT-analyysin, mutta päädyimme siihen, että keskustelu kummankin vahvuuksista ja heikkouksista riittää. Olimme molemmat hyvin selvillä siitä, mikä on ominta osaamistamme ja missä meillä on kehitettävää. Keskustelu kävi siis hyvin kivuttomasti, ja tulimme huomaamaan, että täydensimme toinen toisemme heikkouksia. Sovimme yhteiset pelisäännöt, jotta parityöskentelymme olisi toimivaa ja jotta opinnäytetyömme valmistuisi aikataulun mukaisesti. Teimme myös työnjaon muun muassa niin, että Reea hoitaa viestittelyn ja Kaisa vastaa englanninkielisistä asioista. Sovimme myös, että Reea pitää huolen aikatauluttamisesta ja Kaisa kielenhuollosta.

Aloitimme opinnäytetyöprosessin valmiiden opinnäytetyöesitysten seuraamisella. Tavallisesti valmiita opinnäytetöitä seurataan vasta prosessin loppuvaiheessa. Koimme kuitenkin, että opinnäytetöiden seuraaminen jo ennen oman opinnäytetyömme kirjoittamisen aloittamista oli meille suureksi hyödyksi. Se auttoi meitä hahmottamaan opinnäytetyön rakennetta. Saimme sisältöohjaajaltamme luettavaksi yhden tutkimuksellisen opinnäytetyön, joka auttoi meitä selkeyttämään tulevan opinnäytetyömme rakennetta ja aikataulun suunnittelua. Seuraamistamme kolmesta valmiin opinnäytetyön esittelyistä yksi oli tutkimuksellinen ja kaksi toiminnallisia opinnäytetöitä.

Marraskuussa tapasimme opinnäytetyömme ohjaajan ja keskustelimme siitä, miten alamme tehdä opinnäytetyötä. Seuraavaksi saimme tehtäväksi suunnitella MOMUsta TKI-messuille posterin (katso liite 1) ja MOMUn esittelypisteen. MOMUsta ei tähän mennessä ollut kirjallisena olemassa muuta kuin englanninkielinen hankehakemus, joten opinnäytetyömme ensimmäisenä tehtävänä oli esitellä MOMU-projekti lyhyesti posterin muodossa. Poimimme hankehakemuksesta mielestämme oleellimmat tiedot ja käänsimme ne suomeksi. Muotoilimme posterin tietokoneella edustavan näköiseksi ja lähetimme sen arvioitavaksi projektipäällikölle ja yhteistyökumppaneille. Saimme erittäin hyvää palautetta tekemästämme posterista. Olimme löytäneet MOMU-projektin pääkohdat ja kääntäneet ne onnistuneesti. Posteria jaettiin TKI-päivässä ja lähetettiin työelämän yhteistyökumppaneille sähköpostin liitteenä. TKI-päivä oli joulukuussa, ja siellä meillä oli oma nurkkaus MOMUn pistettä varten. Esittelypisteeseen tultaessa vierailijat saivat istua tyynyille, jotka oli asetettu puoliympyrään, ja rentoutua taustalla

soineen musiikin avulla (katso kuva 1). Vierailijoiden istuttua kerroimme lyhyesti, mistä MOMUssa on kysymys, ja jaoinme jokaiselle tulostamamme posterin. Tämän jälkeen vierailijat saivat kertoa, mitä he opiskelevat tai millä alalla työskentelevät, ja heille jaettiin post-it -lappu, johon he kirjoittivat oman näkemyksensä siitä, millaista yhteistyötä voi syntyä kun yhdistetään taide-, sosiaali- ja terveysaloja (katso liite 2 ja kuva 2). Seuraavaksi vierailijat saivat nostaa hatusta yhden lapun, johon oli kirjoitettu jokin taidealan ammatti. Lapun nostettuaan jokainen sanoi vuorollaan oman nykyisen tai tulevan ammattinsa sekä lapulla olevan ammatin ja keksi millaista yhteistyötä voisi tehdä lapulla olevan ammattilaisen kanssa (katso liite 3 ja kuva 3). Lopuksi kiitimme osallistujia ja palkitsimme jokaisen pisteellämme vierailleen karkilla.

Kuva 1. MOMUn esittelynurkkaus TKI-messuilla.

Kuva 2. TKI-messujen post it -lapputehtävä.

Kuva 3. TKI-messujen hattuharjoite.

Joulukuussa pidimme ideaseminaarimme, joka toteutettiin työpajana. Teimme työpajaan esityksen opinnäytetyömme toteutussuunnitelmasta. Tämän jälkeen kirjoitimme orientoivan esseen MIMOsta ja tutustuimme opinnäytetyömme kannalta olennaiseen tutkimuskirjallisuuteen. Tammikuussa teimme ja esittelimme tutkimussuunnitelmamme. Tässä vaiheessa tutkimustehtävämme muuttui, kuten muuttui myös tutkimusmenetelmämme. Kävimme ohjaavan opettajamme kanssa ohjauskeskustelun, jonka pohjalta aloimme lähestyä opinnäytetyötämme uudesta näkökulmasta. Tässä kohtaa meille selkiytyi MOMUn ja oman tutkimuksemme rajanveto. Tutkimustehtävämme kristallisoitui, ja keskityimme hakemaan teoretietoa tutkimukseemme liittyen. Tässä vaiheessa haastattelimme kulttuurihyvinvointiin perehtynyttä tutkijaa, jolta saimme arvokasta lähdemateriaalia. Haastattelu myös selkiytti sen hetkisen työskentelymme painopisteitä.

Helmikuun puolivälissä palautimme korjatun tutkimussuunnitelmamme ja otimme sähköpostitse yhteyttä työelämän yhteistyökumppaneihin sopiaksemme haastatteluiden ajankohdista. Haastateltavat määriteltiin meille MOMUn toimesta, ja ennen haastattelupyyntöämme MOMUn projektipäällikkö oli ollut heihin yhteydessä. Emme siis itse voineet vaikuttaa siihen, keitä haastattelemme. Sähköpostissa esittelimme itsemme, ehdotimme haastatteluajoja ja kerroimme käsitteet, joista tulemme esittämään kysymyksiä. Käsitteemme olivat kulttuurihyvinvointi, taidelähtöiset menetelmät ja moniammatillinen yhteistyö. Emme antaneet tai näyttäneet missään vaiheessa haastattelukysymyksiä haastateltaville, koska halusimme spontaaneja ja totuudenmukaisia vastauksia.

Aloimme hahmotella työelämän yhteiskumppaneiden haastattelukysymyksiä peilaamalla niitä opinnäytetyömme tietoperustaa varten etsimäämme teoretietoon. Aikataulun tiukkuuden vuoksi jouduimme ottamaan haastateltaviin yhteyttä jo ennen kuin olimme saaneet haastattelukysymykset valmiiksi. Haastattelujen tekemiseen oli varattu aikaa maaliskuun puoleenväliin asti, jotta ehtisimme litteroida ja analysoida haastattelut. Opinnäytetyömme palautus on nopeutetun aikataulumme mukaan 12.6., joten meidän oli varattava tarpeeksi aikaa opinnäytetyön kirjoittamiseen ja uuden tiedon löytämiseen. Lähetimme alustavat kysymykset MOMUun osallistuville korkeakouluopettajille kommentoitavaksi ja teimme lopullisiin haastattelukysymyksiin muutoksia saamiemme palautteiden perusteella. Lähetimme lopulliset kysymykset vielä hyväksyttäväksi. Ennen haastatteluja kävimme vielä yhden ohjauskeskustelun ohjaavan opettajamme kanssa.

Haastattelun toteutus

Teimme haastattelusuostumuksen (katso liite 7) mukailleen haastattelupyyntökirjettä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 84-85). Halusimme kirjallisen luvan käyttää haastatteluista saatua tietoa tutkimuksessamme ja näin varmistaa, että MOMU-projekti voi käyttää tutkimustuloksiamme hyödyksi. Haastateltavat ovat MOMU-projektin työelämän yhteistyökumppaneita, joten tiesimme haastateltavien olevan motivoituneita osallistumaan tutkimukseemme. Kerroimme haastattelujen yhteydessä, että MOMU-projekti tulee syksyllä 2016 toteuttamaan erilaisia työpajoja haastateltavien työpaikoilla. Huomasimme tämän lisäävän motivaatiota keskustella haastatteluissa.

Haastattelukysymykset rakensimme teemoittain (katso liite 5). Ensimmäiseksi selvitimme haastateltavien ammattitaidon eli koulutuksen, kuinka kauan he ovat työskennelleet alalla sekä nykyisen työnkuvan. Ammattitaitoa pidettiin MOMUn jatkosuunnitelmien kannalta tärkeänä tietona, ja näin myös me saimme käsityksen haastateltavien taustoista ja pätevyydestä. Toisena teemana olivat taidelähtöiset menetelmät. Halusimme selvittää, mitä menetelmiä työntekijät käyttävät päivittäisessä työssään nuorten kanssa. Olimme varautuneet kysymään myös, miksi haastateltavat eivät käytä taidelähtöisiä menetelmiä, mutta tätä kysymystä emme tarvinneet. Kysyimme, mistä työntekijät ovat oppineet käyttämänsä taidelähtöiset menetelmät. Seuraavana kysymyksenä halusimme tietää, tarvitsevatko työntekijät taidelähtöisten menetelmien käyttöön koulutusta ja onko heidän mielestään koulutusta saatavilla. Kysyimme myös, miten asiakkaat eli nuoret ovat vastaanottaneet taidelähtöiset menetelmät. Kysyimme haastateltavilta, mihin tarpeeseen heidän mielestään taidelähtöisillä menetelmillä voidaan vastata. Olimme varautuneet antamaan esimerkkejä, joita olivat osallistaminen ja ystävyyden tukeminen, mutta haastateltavat hahmottivat kysymyksen ilman esimerkkejämme. Taidelähtöisten menetelmien soveltamisesta kysyessämme kävi ilmi, että jokainen haastateltava on niitä soveltanut tavalla tai toisella. Kysyimme taidelähtöisten menetelmien hyödyistä ja sitä, onko haastateltavilla aiheesta tutkimustietoa. Tahdoimme myös tietää, minkälainen käsitys haastateltavilla on kulttuurihyvinvointi-käsitteestä.

Kolmas ja viimeinen haastattelumme teema oli moniammatillinen yhteistyö. Kysyimme, miten moniammatillisuus näkyy haastateltavien työyhteisöissä ja miten heidän koulutuksissaan on käsitelty moniammatillista yhteistyötä. Kysyimme myös, minkälaista kokemusta heillä on sosiaali- ja taidealojen yhteistyöstä ja mitä osaamista heidän mielestään tarvitaan näiden alojen yhdistämisessä. Halusimme myös tietää, onko heillä aikaisempaa osaamista alojen yhteistyöstä. Viimeinen kysymyksemme oli, osaavatko haas-

tateltavat hyödyntää eri alojen ammattilaisia ja koulutusalojen opiskelijoita. Lisäkysymyksenämme oli, miten edellä mainittuja hyödynnetään ja jos ei hyödynnetä, miksi ei. Haastattelukysymyksemme olivat puolistrukturoituja ja laajoja.

Teimme haastattelut työelämän yhteistyökumppaneiden työpaikoilla. Haastateltavat olivat itse valinneet tilan, jossa haastattelu pidettiin. Esittelimme haastattelujen aluksi itsemme ja kertosimme, miksi teemme haastatteluja. Kerroimme myös MOMU-projektista aiemmin tekemämme posterin avulla. Teimme haastattelutilanteesta mahdollisimman rennon ja yritimme luoda vastaanottavaista ilmapiiriä. Puolistrukturoidun teemahaastattelun mukaisesti pidimme huolen siitä, että pysyimme aiheessa ja veimme keskustelua eteenpäin ilman, että toimme omia näkemyksiämme esille. Olimme miettineet kysymykset ja niiden sanavalinnat tarkkaan, mutta haastattelutilanteessa tarkensimme tarvittaessa kysymyksiä, jotta saimme haluamme tiedon. Olimme varanneet haastatteluihin riittävästi aikaa. Onnistuimme pysymään aikataulussa saaden kuitenkin haastattelut rauhassa loppuun.

Maaliskuussa menimme Turun Tyttöjen Talolle tekemään teemaparihaastattelun esitutkimuksena. Ennen haastattelua annoimme haastateltaville allekirjoitettavaksi kirjallisen suostumuksen tutkimukseen (katso liite 7). Kirjallinen suostumus takaa sen, että saamme käyttää haastatteluja tutkimuksessamme. Mukanamme meillä oli taide- ja sosiaalialoihin liittyviä herättelysanoja (katso liite 6). Ajattelimme, että herättelysanat voisivat toimia keskustelua avaavana toiminnallisena menetelmänä sekä muistin tukena pitkin haastattelua. Olemme molemmat valinneet toiminnalliset menetelmät suuntaaviksi opinnoiksemme, joten halusimme myös tutkimuksemme teossa hyödyntää jotakin toiminnallista menetelmää. MOMUn yhtenä tavoitteena on työkirjan tekeminen opettajille, joten myös MOMU-projektiin liittyvät toiminnalliset menetelmät. Turun Tyttöjen Talolla haastateltavat lukivat pöydälle levitetyt sanat läpi ja vilkuilivat niitä haastattelun lomassa. Emme keskustelleet sanoista, mutta se ei ollut tarkoituskaan, vaan sanat toimivat halutusti muistin tukena. Litteroimme haastattelun sanatarkasti, jonka jälkeen mietimme tulevia haastatteluja. Totesimme, että esitutkimuksemme kysymykset olivat toimivia ja niillä saimme kerättyä tarvittavan tiedon. Niinpä emme nähneet tarvetta muuttaa kysymyksiä seuraaviin haastatteluihin.

Seuraavaksi teimme teemahaastattelun yksilöhaastatteluna Turun ammatti-instituutin kuraattorille. Kolmanteen haastatteluun osallistui kolme Turun ammatti-instituutin opetushenkilökuntaan kuuluvaa henkilöä, joista kaksi oli lisäksi koulutukseltaan erityisopettajia. Tutkimustamme varten haastattelimme siis kuutta eri alan ammattilaista. Nauhoi-

timme kaikki haastattelut kahdella eri nauhurilla haastateltavien suostumuksella. Halusimme varmistaa kahdella eri laitteella haastattelun tallentumisen. Haastattelutilanteiden jälkeen tallensimme äänitteet vielä kahdelle tietokoneelle varmistaaksemme, että materiaalit säilyvät. Kuuntelimme nauhoitteet ja litteroimme ne tekstiksi.

Kokosimme haastatteluista pääasiat ja lähetimme ne sähköpostitse yhteistyökumppaneille varmistaaksemme aineiston riittävyuden. Saimme hyvää palautetta ja olimme saaneet haastatteluiden avulla tarpeeksi tietoa. Aloitimme aineiston sisällönanalyysin lukemalla litteroinnit ja tiivistämällä ne löytääksemme meille tarpeellisen tiedon. Tämän jälkeen aloimme etsiä tekstissä toistuvia sanoja ja rakensimme taulukon, jossa luokitelimme alkuperäiset ja pelkistetyt ilmaukset. Tämän jälkeen kategorisoimme löytämämme alkuperäiset ja pelkistetyt ilmaukset ala-, ylä- ja pääkategoriaihin (katso taulukko 2). Maaliskuussa oponoimme toisen opiskelijan opinnäytetyön. Opponointikin tapahtui meidän kohdallamme aikaisemmin kuin yleensä opinnäytetyöprosessissa, mutta koimme sen jälleen olevan eduksemme. Olimme aloittaneet oman opinnäytetyömme kirjoittamisen, ja opponointia varten perehtyminen opinnäytetyön arviointikriteereihin auttoi meitä suhtautumaan kriittisemmin omaan kirjoitusprosessiimme.

Opponoinnin jälkeen suoritimme Tietoperusta-, Tulos- ja Esittelyseminaarit. Tämän jälkeen keskityimme opinnäytetyön kirjoittamiseen ja annoimme työmme alustavaan lukuun ohjaavalle opettajallemme sekä MOMUn edustajalle. Muokkasimme työtämme saamiemme palautteiden mukaan. Teimme yhdessä esityksen opinnäytetyömme tuloksista, jonka Reea kävi toukokuun lopussa esittelemässä MOMU-hankkeen kansallisen ohjausryhmän kokouksessa. Palautamme opinnäytetyömme esilukuun ohjaavalle opettajalle kesäkuun alussa. Tämän jälkeen teemme lopulliset muutokset ja palautamme valmiin opinnäytetyömme MOMUn projektipäällikölle ja opinnäytetyömme sisältöohjaajalle. Lopuksi annamme molemmat henkilökohtaiset kypsyysnäytteet.

Ajankohtaisia kulttuurihyvinvointihankkeita

ArtsEqual on Taideyliopiston koordinoima kuusivuotinen hanke, joka toteutetaan vuosina 2015–2020. ArtsEqual on Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke, ja se on yksi suurimmista taidealojen tutkimushankkeista Suomessa. ArtsEqual-hankkeen keskeinen ajatus on, että taiteen ja taidekasvatuksen tulisi olla kaikkien ulottuvilla oleva peruspalvelu. ArtsEqual-hankkeessa uskotaan, että taide peruspalveluna lisäisi hyvinvointia ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Hankkeella on yli 30

yhteistyö- tai vuorovaikutuskumppania, kuten Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Taiteen edistämiskeskus. (ArtsEqual 2016.)

Muita ajankohtaisia taide- ja hyvinvointialoja yhdistäviä hankkeita ovat Taiteen edistämiskeskuksen rahoittama Taikusydän ja Hämeen ELY-keskuksen koordinoima Hyvinvoinnin välitystoimisto. Taikusydän tuottaa tietoa ja kokoaa taiteen hyvinvointivaikutuksia toimien valtakunnallisena yhteyspisteenä. Hanke myös tuottaa kehittämistoimenpiteitä, tuo esille hyväksi havaittuja rahoitus- ja toimintamalleja sekä pyrkii vaikuttamaan julkiseen päätöksentekoon. Hyvinvoinnin välitystoimiston toimintaperiaatteena taas on koota taiteen tarjontaa ja hoitaa markkinointia, myyntiä sekä sopimuksia. Hyvinvoinnin välitystoimisto toimii siis tuottajana taide- ja hyvinvointialojen välillä. (Kaukovirta 2016.) Esitellyistä hankkeista esimerkiksi ArtsEqual linkittyy läheisesti MOMU-hankkeeseen. Molempien hankkeiden pyrkimyksenä on ylittää institutionaalisia rajoja taide- ja hyvinvointialoilla. Rajojen ylittäminen ja rikkominen ovat myös yleisemmin kulttuurihyvinvoinnin ja tämänhetkisen moniammatillisuuden kehittämisen tavoitteina taide- ja hyvinvointialoilla.

Tutkimuksemme aihe on siis hyvin ajankohtainen. Taiteen ja kulttuurin saavutettavuus on myös yksi Juha Sipilän hallitusohjelman 2015–2018 kärkihankkeista. Hankkeen rahoitus on vuosille 2016–2018 kokonaisuudessaan kaksi miljoonaa euroa. Kärkihankkeen tavoitteena on tuoda kulttuuri osaksi lasten arkea ja näin tasavertaistaa taiteen ja kulttuurin saatavuutta. Käytännössä tätä tullaan toteuttamaan laajentamalla muun muassa taiteen perusopetusta. Hallituksen kärkihankkeen toisena tavoitteena on laajentaa prosenttiperiaatetta kattamaan myös esittävä taide. (Valtioneuvosto 2016.) Prosenttiperiaate on malli, jossa perinteisesti esimerkiksi sairaaloiden rakennuskustannuksista osoitetaan prosentti taidehankintoihin (Sosiaali- ja Terveysministeriö 2015, 26).

Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tieteellisen toiminnan keskiössä on tutkimuksen eettisyys. Tutkimuksen eettisyyttä on lähdetty miettimään alun perin lääketieteen kysymysten parissa. Nykyään myös muilla aloilla mietitään eettisiä kysymyksiä. Tutkijan kannattaa lähteä miettimään eettisiä vaatimuksia esimerkiksi Juhani Pietarisen kehittämän listan avulla. Listassa on kahdeksan kohtaa, joista ensimmäisenä tutkijan on oltava aidosti kiinnostunut uuden tiedon hankkimisesta. Toisena tutkijan tulee paneutua tutkittavaan alaan, jotta hänen tuottamansa tieto olisi luotettavaa. Kolmantena on tutkijan rehellisyys, ja neljäntenä tutkijan tulee välttää tutkimuksia, jotka voivat aiheuttaa suurta vahinkoa. Viidentenä tutkijan tulee

kunnioittaa ihmisarvoa niin, ettei tutkimuksen tekeminen loukkaa sitä tai moraalista arvoa. Kuudentena on sosiaalinen vastuu, mikä tarkoittaa sitä, että tutkija pitää huolen siitä, että saatua tietoa käytetään eettisten vaatimusten mukaisesti. Seitsemäntenä tutkijan tulee toimia edistämällä mahdollisuuksia tehdä uusia tutkimuksia. Kahdeksantena ja viimeisenä kohtana tutkijan tulee arvostaa kollegojaan. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 211-212.)

Tutkimusta tehdessä tulee ottaa huomioon erinäisiä velvollisuuksia. Näitä ovat luotettavan tiedon tuottaminen maailmasta, tutkittavien oikeuksien kunnioittaminen ja tieteellisen julkisuuden ylläpitäminen. Nämä velvollisuudet voivat olla ristiriidassa keskenään, ja silloin ne tulee tiedostaa ja ratkaista. Tutkijan on pidettävä huolta siitä, ettei hän väärin tietoa varjelemalla liikaa tutkittavien oikeuksia. (Mäkelä 2005, 5.) Tutkimus tulee suorittaa tieteellisen käytännön mukaan, jotta se on eettisesti hyväksyttävä ja luotettava. Hyvän tieteellisen käytännön keskeisiä lähtökohtia tutkimuksen eettisestä näkökulmasta tarkasteltaessa ovat rehellisyys ja huolellisuus tutkimustyössä sekä tarkkuus tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. Tutkimusta tehdessä tulee noudattaa eettisesti hyväksyttäviä tutkimus-, tiedonhankinta- ja arviointimenetelmiä sekä avoimesti ja vastuullisesti tiedottaa tutkimustuloksia. Tutkijan tulee ottaa kunnioittaen huomioon kollegojen tekemä työ ja saavutukset sekä viitata heidän julkaisuihinsa asianmukaisesti. Tutkimusta varten on tehtävä suunnitelma ja raportoitava tuloksista sekä tallennettava tietoaineisto vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Varantola ym. 2013, 6-7.) Edellä mainitut vaiheet toteutuvat tutkimuksessamme Turun ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessille asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Omassa tutkimuksessamme olemme aidosti kiinnostuneita tuottamaan tietoa MOMU-hankkeelle. Pyrimme tekemään tutkimuksen niin hyvin ja kattavasti, että vältyisimme keksimästä pyörää uudelleen. Tämä edellyttää perehtymistä tutkittavaan alaan ja tekee tuotetusta tiedosta luotettavaa. Olemme sosiaalialan opiskelijoita syventävinä opintoitamme toiminnalliset menetelmät, joten lähtökohtamme luotettavan tiedon tuottamiseen olivat hyvät. Rehellisyys tarkoittaa meille sitä, että kerroimme haastateltaville mitä teemme ja miksi, ja haastattelutilanteessa keskityimme siihen, ettemme laita sanoja haastateltavien suuhun, vaan kysymme ainoastaan tarkentavia kysymyksiä. Kysyimme luvan haastattelujen äänittämiseen ja litteroimme ne totuuden mukaisesti sanatarkasti. Tutkimustuloksissa emme tee aineistoon perustumattomia oletuksia emmekä vääritele tutkimustuloksia. Tutkimuksemme ei vahingoita ketään, ja haastateltavat ovat mukana omasta tahdostaan. Tutkimuksemme ei myöskään tuota tietoa, joka loukkaisi ihmisarvoa.

voa, ja tuottamamme tieto on aiemmin mainittujen eettisten vaatimusten mukaista. Teemme tutkimuksemme niin luotettavasti, että jatkokehittely on vaivatonta. Erityisen tarkkoja olemme olleet käyttämiemme lähteiden laadusta. Arvostamme muita tutkijoita siten, että olemme heidän julkaisujaan hyödyntäessä merkinneet selkeästi käyttämämme tiedon lähteen.

Ennen tutkimuksen aloittamista tutkijan tulee hankkia tutkimuslupa sekä selvittää tutkimukseen osallistuville heidän oikeutensa, velvollisuutensa ja vastuunsa, tekemiseen liittyvät periaatteet sekä aineiston käyttöoikeus ja säilytys. Tutkimukseen osallistuville rahoittajille tulee ilmoittaa tutkimuksen tuloksista, ja heidän nimensä tulee olla näkyvis- sä tutkimukseen liittyvissä julkaisuissa. Tutkijan tulee reflektoida itseään niin, että hän osaa jättää tutkimuksen kesken jos ei pysty arvioimaan ja tekemään päätöksiä järke- västi. Lopuksi tutkimuksen tieteellisessä käytännössä tulee kiinnittää huomiota siihen, että tutkimusorganisaatio noudattaa hyvää taloushallintoa ja henkilöstöhallintoa sekä ottaa huomioon tietosuojaan liittyvät asiat. (Varantola ym. 2013, 6-7.)

4.4 Aineiston analysointi

Tutkimusta tehtäessä on pohdittava aineiston kattavuutta. Laadullisen tutkimuksen yhteydessä kattavuudella tarkoitetaan paitsi aineiston kokoa myös analyysin ja tulkin- nan onnistuneisuutta. Aineiston kattavuutta voi arvioida sellaisten käsitteiden avulla kuin kyllääntyminen, rajaus ja yleistäminen. (Eskola & Suoranta 1998, 60-61.) Aineis- ton kyllääntyminen eli saturaatio kertoo aineiston koon riittävydestä. Kun uudet aineis- tot eivät enää tuota tutkimuskysymyksen kannalta uutta tietoa, voidaan puhua aineiston kyllääntymisestä. Kyllääntyminen tarkoittaa siis sitä, että aineistoa on tutkimuksen kan- nalta riittävästi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston kyllääntymiseen vaadittavan aineiston määrä on tutkimuskohtainen. Näin ollen ei voida määritellä yleispätevää oh- jetta siihen, mikä on riittävä määrä aineistoa. (Eskola & Suoranta 1998, 62-63.)

Aineiston rajaus tulee tehdä teoreettisen kattavuuden näkökulmasta. Rajaus tehdään aineiston teoreettisen edustavuuden kannalta, jota määrittää aineiston kyky vastata tutkimuskysymykseen. Teoreettisessa edustavuudessa tutkittu tapaus nähdään esi- merkkinä yleisestä. (Eskola & Suoranta 1998, 65.) Teoreettisessa tai olemuksellisessa yleistettävyydessä keskeistä on aineistosta tehtävät tulkinnat. Kvalitatiivisen tutkimuk- sen yhteydessä yleistettävyydessä olennaista ei ole aineistojen koko, vaan tulkintojen kestävyys. (Eskola & Suoranta 1998, 67-68.) Koemme, että keräämämme aineisto on

tutkimuksemme kannalta riittävä. Haastateltavia oli yhteensä kuusi, joten määrällisesti aineistoa ei voi sanoa laajaksi. Tekemissämme haastatteluissa kuitenkin toistuivat samat aiheet ja termit, joten haastattelut tuottivat pitkälti yhtenäistä tietoa. Näin ollen aineistoa on mielestämme riittävästi ja aineiston voi sanoa kylläntyneen. Numeroimme haastattelut haastateltavien mukaan. Ensimmäinen haastateltavamme on H1, toinen H2 ja niin edelleen. Teimme numeroinnin haastattelujärjestyksen mukaan siten, että H1 ja H2 ovat Turun Tyttöjen Talon työntekijät, H3 Turun ammatti-instituutin kuraattori ja H4, H5 sekä H6 Turun ammatti-instituutin aineopettajat ja erityisopettaja.

Sisällönanalyysi tehdään joko teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 167). Aineistolähtöistä sisällönanalyysia ohjaa tutkimustehtävä, kun taas teorialähtöinen sisällönanalyysi perustuu aikaisempaan käsitejärjestelmään tai teoriaan. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi alkaa litteroinnilla. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 109-113.) Sisällönanalyysin toteuttamisen tapaa pohtiessamme meille oli heti selvää, että omassa tutkimuksessamme tulemme käyttämään aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Opinnäytetyömme rakentuu tutkimustehtävän mukaan, jolloin tutkimustehtävä tulee ymmärrettävästi ohjaamaan myös sisällönanalyysiamme.

Litterointi on haastatteluaineistojen kirjaamista tekstiksi. Litteroinnin tarkkuuteen vaikuttavat tutkimuskysymys ja -metodi. Haastattelujen tarkoituksena oli saada vastauksia kysymyksiimme eikä esimerkiksi kiinnittää huomiota vuorovaikutukseen. Päädyimme tekemään litteroinnin sanatarkasti, mutta emme kokeneet esimerkiksi painotuksien tai äänenvoimakkuuden kirjaamista tutkimuksemme kannalta oleelliseksi. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 16.) Litteroinnin jälkeen perehdyimme sisältöön lukemalla teksteiksi muuttamamme haastattelut. Mielestämme valitsimme litteroinnin tarkkuuden osuvasti. Litteroidusta tekstistä käyvät hyvin ilmi vastaukset esittämiimme kysymyksiin, emmekä koe, että haastateltavien puhettavan kirjaaminen olisi vaikuttanut analyysiimme suuntaan tai toiseen. Esimerkiksi keskusteluanalyysissa puhettavan kirjaaminen olisi ensiarvoisen tärkeää, mutta nähdäksemme omassa tutkimuksessamme haastateltavien vuorovaikutus oli olennaista vain siltä kannalta, että heidän puheenvuoronsa herättivät muita haastateltavia esimerkiksi pohtimaan kommentteja edelleen. Haastateltavien vuorovaikutus toi siis asiasisältöä tutkimukseemme, mutta vuorovaikutus itsessään ei ole tutkimuksemme kannalta oleellista.

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi tapahtuu kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäinen vaihe on pelkistäminen eli redusointi. Pelkistämisen voi tehdä etsimällä ilmaisuja, jotka kuvaavat tutkimustehtävän kysymyksiä. Käytimme aineiston pelkistämisessä ana-

lyysiyksikkönä yksittäistä sanaa. Toinen vaihe on ryhmittely eli klusterointi. Ryhmittely tapahtuu etsimällä aineistoista aiemmin koodatuille sanoille samankaltaisia käsitteitä. Käsitteet jaotellaan luokaksi, ja luokka nimetään sitä kuvaavalla sanalla. Viimeinen vaihe on käsitteellistäminen eli abstrahointi. Käsitteellistämässä poimitaan tarpeellinen tieto, joka yhdistetään teoreettisiin käsitteisiin. (Tuomi & Sarajarvi 2004, 111-114.) Pelkistäminen eli redusointi toimi myös aineistomme rajauksen keinona. Kaikki haastattelut sanatarkasti litteroituna tuottivat yhteensä 48 sivua tekstiä. Koimme, että aineiston pelkistäminen etsimällä tutkimustehtävän kysymyksiä kuvaavia sanoja tuottaisi hedelmällisimmän analyysin (katso taulukko 3).

Tutkimuksen aikataulu

Taulukko 2. Tutkimuksen aikataulu 2015–2016.

TUTKIMUKSEN AIKATAULU 2015–2016			
Kuukausi	Menetelmä	Toimijat	Tuotos
IDEOINTI			
Lokakuu	Keskustelu	Opiskelijat, toimeksiantajat	Opinnäytetyö lähti käyntiin
Marraskuu	Opinnäytetyöesitysten seuraaminen	Nsostk12 luokan valmiiden opinnäytetöiden esitykset	Kuuntelimme valmiita opinnäytetöitä
	Palaveri	Opiskelijat, ohjaavaopettaja	Yhteistyösopimus, tutkimus
	Palaveri	Opiskelijat	Pelissäännöt, aikataulu
	MOMUn kick off seminaari taideakatemiassa	Opiskelijat, toimeksiantajat sekä muiden maiden yhteistyökumppanit	Alustava tutkimustehtävän aihe
Joulukuu	TKI-päivän suunnittelu	Opiskelijat, toimeksiantajat	Ständi TKI-päivään
	TKI-päivän suunnittelu	Opiskelijat	Posterit ja esite TKI-päivään
	TKI-päivä ja MOMUn esittely siellä	Opiskelijat	MOMUn esittely muille
	Ideaseminaari	Opiskelijat, ohjaavat opettajat	Ideaseminaari
	Kirjoittaminen	Opiskelijat	Orientoiva essee
SUUNNITTELU			
Tammikuu	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyösuunnitelma
	Opinnäytetyösuunnitelma	Opiskelijat, ohjaavat opettajat	Suunnitteluseminaari
Helmikuu	Ohjaus	Opiskelijat, ohjaava opettaja	Suunnitelmaan muutoksia, tutkimustehtävä tarkentui
	Suunnittelu	Opiskelijat	Tutkijan haastattelukysymykset, opinnäytetyösuunnitelma
	Haastattelu	Opiskelijat, haastateltava	Haastattelu
	Kirjoittaminen	Opiskelijat	Opinnäytetyösuunnitelma
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyösuunnitelman palauttaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tietoperustan kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tietoperustan kirjoittaminen
Maaliskuu	Parityöskentely	Opiskelijat	Tietoperustan kirjoittaminen
	Opinnäytetyösuunnitelman palaute	Opiskelijat, ohjaava opettaja	Palaute ja ohjeet jatkotyöskentelyyn
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tyttöjen Talon kysymykset
TOTEUTUS			
	Tyttöjen Talo haastattelu	Opiskelijat, haastateltavat	Esitutkimus
	Litterointi	Opiskelijat	Litterointi
	Litteroinnin tarkistus	Opiskelijat	Litterointi valmis
	Parityöskentely	Opiskelijat	Ammatti-instituutin kysymykset
	Turun ammatti-instituutin haastattelu	Opiskelijat, haastateltavat	Haastattelut
	Litterointi	Opiskelijat	Litterointi

	Litterointi	Opiskelijat	Litterointi valmis
	Analysointi	Opiskelijat	Analysoitiin Tyttöjen Talo haastattelu
Huhtikuu	Opponointi	Opiskelijat	Opponointi
	Opponointi	Opiskelijat	Opponoinnin palautus
	Analysointi	Opiskelijat	Analysoinnit valmiit
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tutkimus
Toukokuu	Tietoperus- ta+Tulosseminaari+Esitysse- minaari	Opiskelijat, vertaisarvioijat	Tietoperus- ta+Tulosseminaari+Esitysseminaari
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tietoperustan kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön kirjoittaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön kirjoittaminen
	Ohjaus	Opiskelijat, ohjaava opettaja, sisältöohjaaja	Ohjaus ennen palautusta
	Parityöskentely	Opiskelijat	Opinnäytetyön viilaaminen
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tutkimustulos -esityksen tekeminen
	Yksilötyöskentely	Opiskelija, MOMUn kansallinen ohjausryhmä	Tutkimustulosten esittäminen MOMUn kansalliselle ohjausryhmälle
ARVIOINTI JA PÄÄTTÄMINEN			
Kesäkuu	Parityöskentely	Opiskelijat, ohjaava opettaja	Tutkimuksen palauttaminen esilukuun
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tutkimuksen viimeistely
	Parityöskentely	Opiskelijat	Tutkimuksen jättäminen arvioitavaksi
	Yksilötyöskentely	Opiskelijat, ohjaava opettaja	Kypsyysnäytteen anto

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Tutkimushaastatteluiden tulosten koonti

Haastattelimme kuutta MOMU-hankkeen työelämän yhteistyökumppania Suomessa. Toteutimme haastattelut teemahaastatteluina. Käytimme haastattelumuotoina yksilö-, pari- ja ryhmähaastattelua. Tutkimuksessamme selvisi, että työelämän yhteistyökumppanimme käyttävät lukuisia taidelähtöisiä menetelmiä.

Turun Tyttöjen Talon perustamisen alussa heihin otti yhteyttä työpari, joista toinen oli valokuvataiteilija ja toinen tyttötutkija. Taidelähtöisyys on siis ollut läsnä Turun Tyttöjen Talon toiminnassa sen perustamisesta lähtien. Nykyään Turun Tyttöjen Talo järjestää tanssiryhmiä, valokuvaus- ja mediaryhmiä. Lisäksi heillä on avoin kädentaitopaja ja taidealan ammattilainen, joka ohjaa ja opettaa nukketheateria. Valokuvaus- ja mediaryhmässä työskentelyn välineinä käytetään tablettitietokoneita, joiden avulla tekeminen tuodaan näkyväksi. Kuvallista tarinankerrontaa käytetään myös toisen sukupolven maahanmuuttajanuorten osallistamisessa, johon Turun Tyttöjen Talolla on oma menetelmä. Tyttöjen Talossa toteutetaan voimaannuttavaa ryhmätoimintaa sekä hyödynnetään Voimaneidot-menetelmää. Tyttöjen Talon työntekijät käyttävät Forum-teatteria, ja draamaa käytetään vuorovaikutuksen vahvistamisessa. Kädentaidoista Tyttöjen Talolla on avoimen kädentaitopajan lisäksi käytössä muun muassa savityöt ja maalaaminen. Tyttöjen Talolla on lisäksi blogi-hanke. Osa työntekijöistä on käynyt Rauta-ohjaajakoulutuksen ja Agression Replacement Training (ART) -koulutuksen. Teoriatietoa taidelähtöisten menetelmien käytöstä ja hyödyistä haastattelemlamme Tyttöjen Talon työntekijöillä oli kiitettävästi. Myös kulttuurihyvinvointi oli heille tuttu käsite: ”Muoti-ilmiö, ilmiö, jota on vaikea määrittää ja mitata” (H1). Työntekijän mukaan kulttuurihyvinvointi on hyvin hallussa niillä, jotka työskentelevät sen parissa ja tuottavat kulttuurihyvinvointia. Hän kuitenkin kaipaisi käsitteen merkityksen selkiyttämistä niin, että myös ei-ammattilaiset ymmärtäisivät termin tarkoituksen ja mitä kulttuurihyvinvointi käytännössä voi olla.

Työntekijät ovat siis avoimia ottamaan uusia menetelmiä käyttöön ja halukkaita käymään koulutuksissa: ”Ja erilaisia yhteistyöhankkeita erityisesti tähän luovaan toimintaan ja tämmöseen niinku taiteen taiteiden tai luovan toiminnan ja sosiaalialan yhdistämiseen vuosien varrella ehkä ehkä mä sanoisin että tä Turun Tyttöjen Talo on erityi-

sesti kunnostautunut siinä” (H1). Koulutuksien pitäisi kuitenkin olla ilmaisia tai todella edullisia. Koulutuksien tulisi myös olla lyhytkestoisia, sillä Tyttöjen Talon työntekijät kertoivat, että aikaa koulutuksiin on rajallisesti. Taidealan koulutuksen saanut työntekijä kertoi, että hänen opinnoissaan käsiteltiin paljon moniammatillisuutta ja kannustettiin tekemään yhteistyötä sosiaalialan kanssa. Yhteistyön esteeksi koituu usein se, että sosiaalialalla ei ole rahoitusta palkata taiteilijoita. Toinen työntekijöistä kertoi, että hänen opinnoissaan ei käsitelty moniammatillisuutta. Hän kuitenkin arveli, että kaikkien oletettiin implisiittisesti tietävän mitä moniammatillisuus on ja osaavan toimia moniammatillisesti: ”...Suomessa siit ei kyl paljoo puhuttu mut toisaalta saattaa olla että se oli jotenkin myös itsestäänselvyys, koska yhteisöpedagoogi siin vaihees ei ollu oikeest viel montaa et se oli ehkä sen painottamista, että nämä ovat sinun vahvuusalueet, muilla on omat” (H2). Pohjoismaissa vaihdossa ollessaan työntekijä sai osallistua tekniikka- ja sosiaalialan yhteistyöprojektiin.

Turun ammatti-instituutin koulukuraattori käyttää taidelähtöisistä menetelmistä enimmäkseen kuvakortteja. Hän on myös tehnyt oman korttisarjan, jota kaikki voivat tilata. Muita kuraattorin käyttämiä menetelmiä ovat Aarrekartta ja perhekartta. Hän käyttää esimerkiksi miellekarttoja ja luovia toiminnallisia menetelmiä saadakseen opiskelijat osallistumaan ja keskustelemaan. Taidelähtöisten menetelmien hyötyihin koulukuraattori ei ole teoretiedon kautta perehtynyt: ”Et olis kyl mielenkiintost tietää mikä se vaikutus niinko on, mut ei valitettavasti niinku aikaa täs työs oo riittäny siihen et” (H3). Kuraattori ei osaa sanoa taidelähtöisten menetelmien koulutuksen saatavuudesta, mutta hänen mielestään koulutukset olisivat hyvä idea.

Koulukuraattorin mukaan moniammatillisuus on työssä opittua ja jokapäiväinen työskentelytapa: ”...kyl mun on pakko se niinku myöntää et ku mä oon täs kolmetoist vuotta heilunu ni kyl se oikeasti on Siperia mikä opettaa et et sitku sitä työtä tekee ja sä lähet verkostoitumaan...” (H3). Hän työskentelee lähes päivittäin työparin kanssa. Hän toteuttaa monialaista opiskelijahuoltoa tiiviissä yhteistyössä opettajien, opinto-ohjaajien, terveydenhoitajan, psykologien ja erityisopettajan kanssa: ”Mulla on moniammatillist yhteistyötä et jos ajattelee kouluyhteisöön ni nii meil on ne samat nuoret kaikil, ja silonhan se on paljon järkevämpi yhdistää ne voimat siinä elikkä tota noinnii opettajat on ehkä se kenen kans mä eniten teen yhteistyötä niinku nuorten asioi” (H3). Lisäksi hän osallistuu moniammatillisiin asiantuntijaryhmiin.

Turun ammatti-instituutin aineopettajat ja erityisopettaja käyttävät monipuolisesti kädentaitoja ja tuotesuunnittelua. Käytössä on myös erilaisia teatterin muotoja, esimer-

kiksi varjoteatteri ja elokuvateatteri sekä monipuolisesti draamaharjoitteita. Lisäksi he mainitsivat käyttävänsä taidetta ja musiikkia. Kaksi haastatelluista oli sitä mieltä, että he omaavat jo niin paljon omaa kokemusta etteivät koe tarvitsevansa koulutuksia: "...aika paljon mää koen et itselläkin on sitä et en nyt niinku ehdottomasti ajattele et pitäis johonki koulutukseen..." (H5). "Joo, ehkä joo en mäkään ehkä kaipaa sitä koulutust --- et ei varsinaist koulutuksel oo tarvetta" (H6). He myös kokevat osaavansa itse etsiä tarvitsemansa tiedon joko internetistä tai kollegoilta: "...ja jos tulis tilanne et jotain ei tietäis ni ei muuta ku googlel, sitähän tarjontaa on niin pilvin pimein" (H5). Yksi haastatelluista sanoi, että koulutukset olisivat tervetulleita, mutta menetelmien toteuttamisen mahdollistamiseksi tarvittaisiin muutos päivä rakenteeseen ja tiloihin. Kuitenkin haastatellut olivat innoissaan MOMU-projektista ja odottavat innokkaina keväällä 2017 tapahtuvia sosionomi-opiskelijoiden vetämiä työpajoja.

Haastatelluilla ei juuri ollut teorian tietoa taidelähtöisistä menetelmistä ja niiden hyödyistä: "No kyllähän opiskelijat sit et välil hakee netistäkin jonkun artikkelin mis on kirjoitettu jotakin ja ja sit siksi juuri niinkun sitä se on tärkeää ja miten se nyt minkäki ikäsillä asiakasryhmis vois vois ja näin elikkä sielt kautta niinku ihan tämmöstä sit" (H5). Tietoa saadaan ammattilehdistä, ja yksi haastatelluista on lukenut tutkimustietoa siitä, miten vammaisia voidaan tukea ja kuntouttaa taidelähtöisiä menetelmiä hyödyntäen. "...opetan vammaisuutta ni siin tulee paljon niinku simmosii nyt tutkimustietookin nyt vaikka esimerkiksi et afasia-potilail se musiikin kuuntelu edistää sitä puheen kuntoutusta" (H4). Moniammatillisuus näkyy Turun ammatti-instituutissa eri tavoin: tiimityöskentelynä, verkostotoimintana, yhteistyötapahtumina sekä työelämälähtöisinä tapahtumina. Ammatti-instituutissa on myös hanketoimintaa ja Taitaja-toimintaa. Lisäksi on opiskeluhuollon hyvinvointiryhmä, minkä lisäksi opettajien moninaiset koulutus- ja työtaustat tuovat eri näkökulmia moniammatilliseen työskentelyyn. Haastateltujen koulutuksista moniammatillista yhteistyötä on käsitelty erityisesti erityispedagogiikan opinnoissa sekä ammatillisen opettajan opinnoissa.

Turun ammatti-instituutissa toteutetussa ryhmähaastattelussa nousi esiin toive menetelmästä varhaiseen puuttumiseen. Tämä on hyvin ajankohtainen aihe nuorten parissa työskenteleville, sillä 1.8.2014 voimaan tulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on muun muassa ehkäistä ongelmien syntymistä ja turvata varhainen tuki sitä tarvitseville. Opiskeluhuollon piiriin kuuluvat peruskoulu, lukio ja ammatillinen koulutus. Opiskeluhuollon pääpaino on oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevässä työssä, jota toteutetaan yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllis-

nen opiskeluhuolto pitää sisällään muun muassa opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä toimia. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287.) Myös ammatti-instituutin kuraattorin haastattelussa nousi esiin varhaisen puuttumisen merkitys: ”...nyt tuli tä uus opiskeluhuollonlaki ni se vähän muuttu elikkä nyt tä ennaltaehkäisevä yhteisöllinen työ on se suurin kakku tai pitäisi olla” (H3).

5.2 Sisällönanalyysi

Valitsimme sisällönanalyysimme näkökulmaksi etsiä aineistosta toistuvia asiakokonaisuuksia. Näkökulman valinta määrittää, mitä aineistosta nousee esille (Kananen 2014, 107). Halusimme nostaa aineistosta pääasiat esille ja teimme sen pelkistämällä litteroidut haastattelut. Käytimme aineiston pelkistämisessä analyysiyksikkönä yksittäistä sanaa ja ryhmittelimme aineistosta koodatut sanat samankaltaisuuksien mukaan. Teimme aineistosta taulukon, jonka kohtia ovat alkuperäinen ilmaus, pelkistetty ilmaus, alakategoria, yläkategoria ja pääkategoria (katso taulukko 3). Jo haastattelujen litterointivaiheessa esille nousi selkeästi toistuvana aiheena ajan puute, ja haastattelujen pelkistämisen ja luokittelun myötä aika nousikin yhdeksi neljästä pääkategoriasta. Kolme muuta aineistosta esiin nousutta pääkategoriaa ovat maahanmuuttaja, raha ja oma kokemus. Aika-pääkategorian alakategoriaan löysimme aineistostamme seuraavia asioita: liian suuri työmäärä henkilöstöön nähden, yksilölliseen kohtaamiseen liian vähän aikaa, yksilöohjauksia toivottiin enemmän, henkilöstöä kaivattiin lisää, jotta koulutautuminen onnistuisi työajalla, ja opetuksen aikatauluun toivottiin uudelleensuunnittelua sekä työaikaan enemmän väljyyttä tiedon etsimiseen. Maahanmuuttajapääkategorian alle laitoimme suomalaisten ja maahanmuuttajien yhdessä tekemisen, avarakatseisuuden sekä hyväksymisen puolin ja toisin. Maahanmuuttaja-kategoriaan laitoimme myös haastateltavien toiveen resurssien lisäämisestä vastaamaan kasvanutta tarvetta ja suomen kielen oppimisen. Raha-pääkategoriaan ryhmittelimme seuraavia asioita: palveluiden ja tapahtumien ollessa ilmaisia osallistujamäärät olisivat suurempia, tapahtumien pitäisi myös olla helposti saatavilla, rahoituksen saamisen vaikeus taide- ja sosiaalialojen yhdistämiseksi, sponsoreiden puute sosiaali- ja terveysalalla, yhteistyökumppanien hankkiminen, moniammatillinen yhteistyö, organisaatioiden huonosta tilanteesta johtuva rahan puute, yhteistyötoiveena edulliset tai maksuttomat koulutukset. Neljäs ja viimeinen pääkategoriamme on oma kokemus: työntekijä löytää keinot kuulla nuorta, avoimuuden ja luottamuksen luominen nuoren ja työntekijän välille sekä nuoren itsetunnon vahvistaminen.

Taulukko 3. Haastatteluaineiston pelkistäminen ja luokittelu (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 170).

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alakategoria	Yläkategoria	Pääkategoria
<p>"... mut ei valitettavasti niinku aikaa täs työs oo riittäny siihen."</p> <p>"...tä työ on hyvin hektistä ja sitä aikaa on aina hirveen vähän niinku per naama."</p> <p>"Et jos oliski niin et aikaa ois enemmän, ni sit vois lähtee kehittämään just semmosii pitkäkestosempii, mut et aika usein mul on niin, et on muutama käynti..."</p> <p>"...ku vaan ehtii jossain kohtaa kaivelemaan."</p> <p>"Jaa-a, koulutuksii on tarjol niin pal joka lähtöön ku vaan ehtis niinku työn ohes niit lisäks käymään..."</p> <p>"...sitä päivän rakennetta ja opintojenki rakennetta ku meil on ihan kauheen tiukka se päivä..."</p> <p>"...löytyy mut aina ei oo aikaa, aikaa ja tilaa tehdä sitä, ni se on niinku se paha ongelma mikä tulee ni."</p> <p>"Yhteistyötaitoja ja aikaa."</p>	<p>Työssä ei aika riitä</p> <p>Työ hektistä</p> <p>Ei aikaa pitkäkestoiselle työlle tai kehittämiseksi</p> <p>Aikaa tiedon hakuun</p> <p>Koulutuksia löytyy, mutta aikaa ei</p> <p>Tiivis aikataulu opetuksessa</p> <p>Ei aikaa ja tiloja etsiä tietoa</p> <p>Työvuoron aikataulutus</p>	<p>Liian suuri työ määrä henkilöstöön nähden</p> <p>Yksilölliseen kohtamiseen liian vähän aikaa</p> <p>Enemmän yksilöohjauskertoja</p> <p>Henkilöstöä lisää, jotta kouluttautuminen onnistuisi työajalla</p> <p>Opetuksen aikataulun suunnittelu</p> <p>Työaikaan enemmän väljyyttä tiedon etsimiseen</p>	<p>Ajan puute</p>	<p>Aika</p>
<p>"...maahanmuuttajataustaisii ja niin tota siihen ryhmäyttämiseen liittyen on tehty asioit yhdes..."</p> <p>"...opiskelemas kans paljon maahanmuuttajii mut et et sit ku on kovin erilaisii ni tilanteit siel luokas..."</p> <p>"...meil on maahanmuuttajaopiskelijoij aika paljon ja vuosi vuodelt tullu enemmän..."</p>	<p>Maahanmuuttajien ryhmäyttäminen</p> <p>Erilaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen</p> <p>Yhteistyö ja hyväksyminen suomalaisten ja maahanmuuttajien kesken</p>	<p>Yhdessä tekeminen (suomalaiset ja maahanmuuttajat)</p> <p>Avarakatseisuus</p> <p>Resursseja lisääntyneeseen tarpeeseen</p>	<p>Maahanmuuttajien integroituminen</p>	<p>Maahanmuuttaja</p>

<p>"...maahanmuuttajat haisee tai on inhottavii tai jotenki tämmöst näin et niinku simmost, ja sit, kuitenkin työpaikoil on sitä et pitäis toimii yhteistyös ja pitäis samojen asiakkaitten asioi pystyy ajamaan..."</p> <p>"...vasta suomeen muuttaneita maahanmuuttajataustaisia joilla on se niinkun oma tota siis suomenkieli ei oo vielä niin vahvoilla..."</p>	<p>Kohdellaan ihmisiä tasa-arvoisesti</p> <p>Suomen kielen opettaminen taidelähtöisen menetelmän avulla</p>	<p>Hyväksyminen puolin ja toisin</p> <p>Suomen kielen oppiminen</p>		
<p>"...ensinnäkin et sitä sais ilmaiseksi koska raha on yleensä se syy miks ne ei lähde kulttuurieroihin..."</p> <p>"...halpaa tai ilmaista ja sit se semmonen, et se ois niinku siin arjessa..."</p> <p>"Mä luulen et ammatti-instituutti on niin vähävaranen et ainoo mihin mä pyydän sit maksuu jos ne on maksullisii ni se karsiutuu."</p> <p>"...sosaali- ja terveystal ei oo mitään sponsorei muuta ku ammattijärjestöt ja se on sit ihan näin vähäst..."</p> <p>"...tämä on sitä näkymätöntä työ-sarkaa mihin tehdään, siihen ei saada mitään ponsorointei eikä rahotuksii, ku koko aika viedään viel vähäsen poies ni..."</p> <p>"...jollei sit tarvii rahottajaa löytää."</p> <p>"Olla yhteydessä eri rahottajatahoihin..."</p> <p>"No kyllä jos on rahaa organisaatiolla ni sit olis saatavilla erilaisii koulutuksii..."</p> <p>"... otetaan mielellään vastaan erilaisia semmosia niinku järkihintaan tai täysin ilmaiseksi tai maksuttomasti tarjottuja koulutuksia..."</p> <p>"...rahotukset löytyy vai onks heillä omasta takaa..."</p>	<p>Palvelut ja tapahtumat ilmaisia</p> <p>Edullista tai ilmaista arjen toimintaa</p> <p>Rahoitusta hankala saada</p> <p>Sponsoreiden puute</p> <p>Rahojen käyttö</p> <p>Rahoittajien löytäminen</p> <p>Rahoittajat</p> <p>Organisaatioiden huono taloudellinen tilanne</p> <p>Edulliset tai maksuttomat koulutukset</p> <p>Rahoituksen löytäminen</p>	<p>Osallistujamäärät olisivat tällöin suurempia</p> <p>Helposti saatavilla</p> <p>Rahoitus</p> <p>Avoimemmin mukaan lähtö</p> <p>Yhteistyökumppanit</p> <p>Moniammatillinen yhteistyö</p> <p>Rahan puute</p> <p>Yhteistyö</p>	<p>Taloudellisten resurssien suuntaaminen</p>	<p>Raha</p>

<p>"En, en tiedä, mut et siis meidän kortit on tykättyjä ja se on tietty ehkä paras palaute et, et mä nään et ne hiljsemmatkin nuoret poimii sen kortin, pystyy sanoo sen pari sanaa et mä poimin palautteen yleensä niinko näist."</p> <p>"Mul oikein nyt ihan täl viikol oli semmonen tilanne ku oli nuori joka ei pystyny niinku tuomaan esiin tunteitaan oikeestaan sil taval mitä hän koki ni siihen me saatii simmost, hän näitten avul sit pystys pukemaan sanoiksi tai avautumaan vähän et."</p> <p>" Ja sit sen havaitsee ittekki silloin ku niit käyttää ni kylhän se siin sit on silmien edessä monta kertaa se onnistuminen ja."</p> <p>"... selkeesti tullu sellasia onnistumisen kokemuksia..."</p> <p>"... onnistumisen kokemukset ja siit miten sit itseluottamus kasvaa siin matkalla..."</p> <p>"...ryhmässä, niin se taidemene- telmä helposti myöskin luo sem- most niinku rentoutta."</p>	<p>Hiljaisten nuorten ääni saadaan kuuluville</p> <p>Sanojen löytyminen ja tunteiden kuvaaminen</p> <p>Onnistumisen koke- mus, itsevarmuus</p> <p>Onnistuminen</p> <p>Itsevarmuuden kasva- minen</p> <p>Rentouttaa</p>	<p>Työntekijä löytää keinot kuulla nuorta</p> <p>Avoimuus ja luotta- mus</p> <p>Itsetunnon vahvista- minen</p>	<p>Minäpysty- vyyden vah- vistaminen</p>	<p>Oma kokemus</p>
--	--	--	---	---------------------------

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

6.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

Tutkimuskysymyksemme on, mitä osaamista tarvitaan taidelähtöisen toiminnan ohjauksessa nuorille moniammatillisessa yhteistyössä. Toteutimme kvalitatiivisen tutkimuksemme yhteensä kolmena teemahaastatteluna Turun Tyttöjen Talolla sekä Turun ammatti-instituutissa, jossa haastateltavina olivat koulukuraattori, erityisopettaja sekä kaksi ammatillista opettajaa. Kaikki haastatellut ovat MOMU-projektin työelämän yhteistyökumppaneita. Teimme keräämästämme aineistosta sisällönanalyysin, josta saimme tuloksiksi seuraavat asiat: Yhtä lukuun ottamatta haastateltavilta puuttui teoretieto taidelähtöisten menetelmien hyödyistä. Teoriatiedon lisääminen ammattilaisten keskuudessa olisi siis yksi tärkeä päämäärä. Menetelmiä pystyy hyödyntämään paremmin, kun tietää mihin niillä voidaan vaikuttaa ja mitä elämän osa-alueita niillä pystytään tukemaan. Tavoitteellisessa toiminnassa sopivan menetelmän valinta on ensiarvoisen tärkeää. Ammattilaisten tulisi pystyä perustelemaan työskentelyään ja toimintaansa tutkitun tiedon pohjalta. Oma kokemus on myös tärkeää, mutta ei sellaisenaan riitä perusteluksi.

Haastatteluissa nousi esiin monikulttuurisuuden lisääntyminen ja haasteet suomen kielen opettamisessa maahanmuuttajille. Haasteita ilmeni myös maahanmuuttajien integroitumisessa kouluuyhteisöön. Maahanmuuttajien integroituminen jo koulussa on tärkeää, sillä näin he pystyvät sujuvammin pääsemään myös työelämään ja työyhteisöihin sisälle. Nykypäivän työyhteisöt ovat enenevässä määrin monikulttuurisia, joten molemminpuoliseen yhteistyöhön on panostettava. Koulumaailmaan liittyen on huomattu, että opettajilla ei välttämättä ole välineitä havaita tarpeeksi ajoissa syrjäytymisuhan alla olevia opiskelijoita ja puuttua tilanteeseen oikealla tavalla. Tutkimuksemme mukaan suomen kielen opettamiseen maahanmuuttajille ja maahanmuuttajien integroimiseen kouluuyhteisöön kaivattaisiin taidelähtöistä menetelmää.

Muita tutkimuksessamme esille nousseita mielestämme oleellisia tuloksia ovat tarve yhteistyöprojekteille tai -hankkeille, huomion kiinnittäminen käsitteiden käyttöön sekä taide- ja sosiaalialojen yhteistyössä kehittämien taidelähtöisten menetelmien tuotteistaminen ja markkinoiminen. Yhteistyöprojekteja tai -hankkeita kaivataan esimerkiksi tekniikan alojen kanssa. Tekniikan alan projektit tuottavat konkreettista ja mitattavaa

tulosta, kun taas sosiaali- ja taidealojen vaikutukset ovat vaikeasti mitattavia ja voivat näkyä vasta vuosien päästä. Näin ollen pelkästään sosiaali- ja taidealojen projekteihin on vaikeampi saada yritysten rahoitusta.

Halusimme nostaa haastatteluista esiin muutaman kommentin, jotka ovat mielestämme esimerkkejä etenkin taidealoihin liittyvien termien liiallisesta arkipäiväistymisestä. ”Nuoret tekevät taidetta” (H5). ”Kaikki kokevat musiikin samana, musiikki on yhteinen kieli” (H5). Nuorten kanssa käytetään taidelähtöisiä menetelmiä, mutta kaikki tuotos ei välttämättä ole taidetta. Pääasia taidelähtöisten menetelmien käytössä ei ole taiteen tekeminen, vaan prosessi ja tunne, jonka se synnyttää. Asiakaslähtöisellä sosiaalialalla menetelmät toimivat välineinä esimerkiksi voimaantumiseen. Prosessin aikana syntyvät mahdolliset tuotokset eivät siis itsessään ole tärkeintä, vaan se, mitä niiden tekemisen aikana ja kautta on saavutettu asiakkaan hyvinvoinnissa. Mielestämme myös taiteilijoiden ammattitaitoa tulee kunnioittaa käyttämällä oikeita termejä. Taidelähtöisten menetelmien ja kulttuurihyvinvoinnin tarkoitus ei ole vähentää taiteilijan ammattitaitoa kutsuamalla kaikkea luovan toiminnan tuotosta taiteeksi, vaan tuoda taide ja kulttuuri lähemmäs ihmisiä ja osaksi heidän jokapäiväistä elämäänsä. Musiikki ei myöskään ole universaalia, vaan kulttuurista ja vahvasti subjektiivista. Esimerkiksi länsimaissa molli koetaan perinteisesti surulliseksi, kun taas toisella puolella maailmaa molli kuvastaa iloa. Sekä sosiaali- että taidealojen ammattilaisten ymmärrys käsitteistä lisäisi mielestämme myös ymmärrystä taidelähtöisistä menetelmistä.

Taide- ja sosiaalialan ammattilaisten kehittäessä hyvän taidelähtöisen menetelmän heidän olisi kannattavaa tuotteistaa ja markkinoida sitä, jotta menetelmän toteuttamisen laatu pysyisi yllä. Hyvinä esimerkkeinä tuotteistamisesta toimivat aiemmin mainitsemamme Miina Savolaisen Voimauttava valokuva ja Turun Tyttöjen Talolla tehdyssä haastattelussa esiin tullut Agression Replacement Training (ART) -menetelmä. Taiteilijat työskentelevät usein freelancereina, ja heitä pyydetään osallistumaan erilaisiin projekteihin ja tapahtumiin joko palkatta tai pientä korvausta vastaan. Tämä epäkohta nousi esille Turun Tyttöjen Talossa tekemässämme haastattelussa. Jos taiteilija on tuotteistanut menetelmän, on hänen helpompi hinnoitella ja myydä tuotettaan. Tuotteistettu menetelmä voisi siis olla myös freelancerina toimivan taiteilijan tulonlähde.

6.2 Pohdinta

Haastatteluissa nousi esille moniammatillisen työskentelyn suuri määrä työpaikoilla, ja tämä yllätti meidät. Moniammatillinen yhteistyö pitää sisällään organisaatiotason ja yksittäisten työryhmien välisen vuorovaikutuksen. Pääpiirteissään moniammatillisen yhteistyön merkitys on eri alojen erityisosaamisen valjastamisessa yhteiseen käyttöön asiakkaan parhaaksi. (Pärnä 2012, 48-50.) Haastateltavat ovat oppineet moniammatillisuutta työn kautta, eivätkä he kaivanneet siihen lisäkoulutusta. Moniammatillisuus näkyy työn arjessa muun muassa moniammatillisina työryhminä, työparityöskentelynä, tiimityöskentelynä, verkostotoimintana ja työelämälähtöisinä tapahtumina. Olisiko kuitenkin alan koulutuksissa tarpeen puhua moniammatillisuudesta eksplisiittisemmin? Tosin ainakin tämän päivän sosionomikoulutuksessa moniammatillisuuteen perehdytään heti opintojen alusta lähtien. Moniammatillisen yhteistyön kvalifikaatiot ovat vasta muotoutumassa, ja yksi MOMUn päätehtävistä onkin määritellä moniammatillisen yhteistyön kompetenssit. Taiteen tuominen toiseen kontekstiin tapahtuu moniammatillisena molempien osapuolien yhteistyönä. Jos moniammatillinen taiteellinen interventio tehdään johonkin organisaatioon, se voi parantaa työolosuhteita, tukea muutosta, vahvistaa luovuutta ja innovaatiokykyä sekä edistää henkilökunnan taitoja. Tässä kontekstissa nämä taiteelliset interventiot ovat taiteilijan vetämiä prosesseja, jotka on räätälöity organisaation tarpeen mukaan. (Heinsius & Lehikoinen 2013, 14.) MOMUssa taiteellisen intervention tavoitteena ei ole, että taiteilija tulee ohjaamaan kehittämänsä menetelmän, vaan tarkoitus on kehittää taidelähtöisiä menetelmiä taide- ja sosiaalialojen yhteistyönä. Taiteilijoiden taiteelliseen interventioon tarvittavia kompetensseja eli osaamisalueita on seitsemän: taiteelliset taidot, kontekstuaaliset taidot, pedagogiset taidot, tutkimukselliset taidot, markkinointitaidot, projektihallinnolliset taidot ja sosiaaliset taidot (Lehikoinen 2013, 51). Vastaavasti sosiaalialan kompetenssit ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittäminen ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen (Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit 2016). Moniammatillisen yhteistyön kvalifikaatioita määriteltäessä tulee mielestämme sovittaa yhteen taiteellisen intervention ja sosiaalialan kompetensseja. Yksi tutkimuksemme tuloksista oli tarve yhteistyöprojekteille tai -hankkeille esimerkiksi taide- ja tekniikanalojen välillä. Tämä tarve lähtee siitä, että pelkästään sosiaalialojen projekteille on vaikeaa saada rahoitusta.

Taidelähtöisiä menetelmiä haastateltavamme käyttivät hyvin laajasti ja monipuolisesti. Kuitenkaan he eivät tiedostaneet taidelähtöisten menetelmien taustateorioita. Taidelähtöisten menetelmien työskentelyn tavoitteissa korostuu yhteisöllisyys, terapeutinen toiminta ja sosiaalinen vuorovaikutus. Taidelähtöisillä menetelmillä pyritään tekemään käsiteltävä asia näkyväksi siten, että osallistujat työskentelevät tasavertaisina ilman ammatillisia rooleja. Työskentelyssä osallistujat tuovat omasta kokemusmaailmastaan esille ratkaisuja ja vaihtoehtoisia toimintatapoja. (Korhonen 2016.) Tavoitteet tekevät menetelmän, joten työntekijän tulisi tiedostaa käytettävän menetelmän taustalla olevat teoriat. Näin toiminta on tavoitteellista. Oleellista mielestämme kuitenkin on, että haastateltavat olivat tietoisia taidelähtöisten menetelmien hurjasta määrästä. Taidelähtöisten menetelmien hyötynä voi olla esimerkiksi, että osallistujan näkemys omasta elämästä voi lisääntyä ja itsetuntemus parantua. Taiteellinen työskentely tarjoaa myös apua oppimiseen ja sosiaaliseen kasvuun. (Känkänen 2016.) Haastatteluissa nousi myös esille huoli taidealojen koulutusten tulevaisuudesta. Säilyvätkö taidealojen koulutukset näin monipuolisina vai täytyykö jo lähitulevaisuudessa lähteä muualle Eurooppaan hakemaan taidealan koulutusta? Maahanmuuttajien integroitumista kouluyhteisöön ja työelämään voidaan tukea taidelähtöisten menetelmien avulla. Suomen kielen oppimiseen on tarve kehittää menetelmä ja taidelähtöiset menetelmät voisivat olla yksi tapa. Tutkimuksessamme nousi esille myös näkökulma taidelähtöisen menetelmän tuotteistamisesta ja markkinoinnista, jotta menetelmän laatu pysyisi yllä sekä samalla olisi mahdollinen tulonlähde menetelmän kehittäjille.

Kulttuurihyvinvoinnin mukaan jokaisella on oikeus olla toimijana ja osallistua tasa-arvoisesti taide- ja kulttuuritoimintaan riippumatta siitä, minkä ikäinen on, missä asuu ja työskentelee, millä tasolla oma toimintakyky on tai millaisessa kasvuympäristössä kasvaa (Liikanen 2010, 10). Nähdäksemme taidelähtöiset menetelmät ovat osa kulttuurihyvinvointia ja siten kulttuurihyvinvointi-käsite on oleellinen osa myös MOMUa. Kulttuurihyvinvointiin vahvasti liittyvä termi on sosiokulttuurinen innostaminen. Oleellisia tavoitteita sosiokulttuurisessa innostamisessa on lisätä ihmisten välistä vuorovaikutusta, kehittää subjekti–subjekti-suhdetta sekä edistää sosiaalista kommunikaatiota. Sosiokulttuurinen innostaminen on päämäärätietoista ja suunniteltua toimintaa, ja siten kaikki osallistuva sosiaalinen toiminta ei ole sosiokulttuurista innostamista. (Kurki 2000, 11-27.) Sosiokulttuurisen innostamisen tausta-ajatuksena on, että todellisuutta on mahdollista muuttaa vain, jos tuntee sen (Kurki 2000, 104). Tämä ajatus pätee myös omaan tutkimukseemme. Kuten jokaisen projektin, on myös MOMU-hankkeen aluksi kartoitettava sen toimintaympäristö, jotta projekti voi tuottaa uutta tietoa ja tuloksia.

Yhteistyömme

Yhteistyömme opinnäytetyötä kirjoitettaessa toimi saumattomasti. Kummallakin meistä on omat vahvuusalueemme, jotka tukivat toisiaan koko opinnäytetyöprosessin ajan. Ennen prosessiin ryhtymistä kävimme keskustelun SWOT-analyysin tyylisesti. Pohdimme kumpikin omia vahvuuksiamme ja heikkouksiamme sekä sitä, miten ne vaikuttavat yhteistyöhömmme. Olemme tehneet nopeutetun aikataulun takia opinnäytetyötämme hyvin itsenäisesti. Koemme, että onnistuimme tuottamaan laadukkaan tutkimuksen, koska olemme molemmat voimaantuneita. Olemme jaksaneet työstää opinnäytetyötämme intensiivisesti muiden opintojemme ja töidemme ohessa. Oleellista työskentelyssämme on ollut halu tuottaa tietoa MOMU-projektille ja se, että mielenkiinto aiheitamme kohtaan on pysynyt jatkuvasti yllä. Tätä on edesauttanut myös aiheen ajankohaisuus mediassa. Vaikka prosessi on ajoittain ollut melko stressaava, emme ole yhteistyössämme kohdanneet konfliktitilanteita. Jos toinen onkin syöksynyt epätoivon alhoon, on toinen pitänyt yllä pystyvyyttä ja auttanut vaikeiden hetkien yli. Olemme myös pysyneet tiukassa aikataulussamme. Olemme työstäneet opinnäytetyömme sananmukaisesti parityönä. Olemme tavanneet säännöllisesti ja keskustelleet dialogisesti läpi kirjoitusprosessin. Emme halunneet jakaa työtehtäviä liiaksi, koska pelkäsimme sen hajauttavan liiaksi tutkimustamme. Jatkuvan dialogimme ansiosta olemme sisäistäneet ja pureksineet tuottamamme tiedon ja saaneet näin kirjoitettua tekstin mahdollisimman hyväksi. Opinnäytetyömme suunnitteluvaiheessa muotoutuneet roolit alkoivat prosessin edetessä elää. Esimerkiksi alussa Reea toimi dialogimme kirjurina, mutta loppupuolella huomasimme, että roolit olivat vaihtuneet ja Kaisa oli kirjurina. Olemme siis toimineet joustavasti ja sen mukaan, mikä kulloinkin on tuntunut luontevalta. Prosessin aikana olemme myös oppineet toisiltamme hyödyllisiä taitoja. Kaisa omaksui Reealta järjestelmällisyyttä ja tekemisen aikatauluttamista sekä siinä pysymistä. Reealle asiatekstien kirjoittaminen on tullut luontevammaksi Kaisan kirjoitustaidon kautta.

6.3 Jatkokehittely

Haastatteluissa nousi esille tarve uudelle menetelmälle suomen kielen opettamiseksi maahanmuuttajille. Tämä voisi uskoaksemme olla ajankohtainen tarve myös MOMUn yhteistyömaissa. Monikulttuurisuuden ollessa jatkuvassa kasvussa myös MOMUn yhteistyömaissa voisi olla tarve kunkin maan kielen opettamiseen. Taidelähtöistä menetelmää kaivattiin myös maahanmuuttajien integroimiseen koulu yhteisöön. Haastatelta-

vien mukaan haasteena on kantasuomalaisten nuorten ulossulkeva asenne maahanmuuttajia kohtaan. Molemminpuoliseen yhteistyön parantamiseen voisi kehittää taidelähtöisen menetelmän. Taidelähtöisistä menetelmistä haastatellut ammattilaiset olivat kiinnostuneita oppimaan seuraavia menetelmiä: oman tarinan kirjoittaminen, kirjallisuusterapia, maalaaminen ja valomaalaus.

Työelämän yhteistyökumppanien puheista saimme idean sähköisestä menetelmäpankista. Menetelmäpankissa käytetyt käsitteet, menetelmät sekä niiden tavoitteet olisivat aukikirjoitettuna ja helposti saatavilla. Tämä voisi olla myös tuleva yhteistyöprojekti esimerkiksi sosiaali- ja taidealan sekä tietotekniikan insinöörien välillä. Sosiaali- ja taidealojen ammattilaiset/opiskelijat voisivat koota menetelmäpankin sisällön, ja tietotekniikan insinöörialan ammattilaiset/opiskelijat toteuttaisivat internetsivuston ja selkeän hakujärjestelmän sekä hoitaisivat ylläpitoa. Tällä hetkellä tieto taidelähtöisistä menetelmistä on hyvin hajanaista, joten sähköinen menetelmäpankki kokoaisi tiedon samaan paikkaan.

Ammattilaisten keskuudessa käytettävän termistön epätarkkaan käyttöön tulisi puuttua tarkentamalla termien merkityksiä. Ammattitermistökentän vakiinnuttaminen olisi tärkeää tulevaisuutta ajatellen jotta työntekijät itse tiedostavat, mistä puhuvat. Organisaatiossa johtajien ja työntekijöiden asennekasvatus kulttuurihyvinvointia kohtaan olisi tarpeen. Yksittäisen työntekijän on mahdotonta tuoda kulttuurihyvinvointia työyhteisöön, jos johto ja työympäristö eivät pidä asiaa tärkeänä tai oleellisena. Tällöin yksittäisellä työntekijällä ei ole resursseja toteuttaa kulttuurihyvinvointia. Työelämän yhteistyökumppaneiden haastatteluissa nousi esille toive siitä, että taide olisi arjessa pieninä palasina. Taiteen ei tulisi olla itsearvoista siten, että taiteilija tulee esimerkiksi palvelukotiin ja ikäihmiset tuodaan paikalle. Tällaisellekin toiminnalle on paikkansa ja aikansa, mutta se ei yksistään riitä. Arjessa esimerkiksi työntekijä voi afasiapotilaan aamutoimet ohjata laulaen. Näin taidelähtöisyys olisi osana arkea.

LÄHTEET

- Anttonen, E. 2012. Visible to oneself and others – a youth work perspective to art and cultural education. Teoksessa Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. (toim.) MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 33.
- ArtsEqual. 2016. Tietoa hankkeesta. Viitattu 18.5.2016
<http://www.artsequal.fi/fi/web/artsequal/tietoa-hankkeesta>
- Arvola, O. & Parkkinen, T. 2013. TUAS students learning Art-Based Methods in a Multiprofessional learning environment. Teoksessa Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.) MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Suomen Yliopistopaino, 71–75.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Eura. 2007. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman projektin kuvaus. Viitattu 25.5.2016
<https://www.eura2007.fi/rrtiepa/projekti.php?projekтикoodi=S12228>
- Heinsius, J. & Lehikoinen, K. 2013. Introduction. Teoksessa Heinsius, J. & Lehikoinen, K. (toim.) Training Artists For Innovation: Competencies for New Contexts. Helsinki: Theatre Academy of the University of the Arts Helsinki, 10-17.
- Helakorpi, S. 1999. Opinnäytetyö ja tutkimustoiminta ammattikorkeakouluissa. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Hirsjärvi, S. & Hurma, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Kalli-Kökkö, S.; Kolehmainen, M. & Sopanen J. 2013. Experiences of multiprofessional co-operation at schools in the MIMO project. Teoksessa Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.) MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Suomen Yliopistopaino, 111–121.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: SanomaPro.
- Kaukinen, R. 2013. Students as providers of art-based guidance. Teoksessa Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.) MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Suomen Yliopistopaino, 95-109.
- Kaukovirta, K. 2016. Viimeinen ponnistus yhdistää taide ja terveys. Turun Sanomat 12.3.2016.
- Korhonen, P. 2016. Taidelähtöiset menetelmät. Viitattu 18.5.2016
<http://blogs.helsinki.fi/taika-hanke/taidelahtoiset-menetelmat/>
- Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Sinisalo-Juha, E. 2013. Tavarat taskuissa. Nuorten ryhmäohjauksen taidelähtöisiä menetelmiä. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. 2012. Introduction. Teoksessa Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. (toim.) MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 5–6.

Känkänen, P. 2013. Taidelähtöiset menetelmät lastensuojelussa. Kohti tilaa ja kokemuksia. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Känkänen, P. 2016. Taidelähtöiset menetelmät. Viitattu 18.5.2016
<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyovalineet/taidelahtoiset-menetelmat>

Laine, T.; Aittokoski, A. & Aittokoski, M. 2013. Mun jutut. Teoksessa Malte-Coliard, K. & Lampo, M. (toim.) Voimaa taiteesta. Malleja taiteen soveltamiseen hyvinvointialalla. Tampere: Tammerprint, 68-75. Viitattu 11.2.2016
http://www.voimaataiteesta.fi/uploads/pdf/Voimaa_taideesta.pdf

Lehikoinen, K. 2013. Qualification framework for artists in artistic interventions. Teoksessa Heinsius, J. & Lehikoinen, K. (toim.) Training Artists For Innovation: Competencies for New Contexts. Helsinki: Theatre Academy of the University of the Arts Helsinki, 48-63.

Liikanen, H.-L. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia. Ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriö: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Viitattu 9.2.2016
<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OPM1.pdf>

Link, E. & Luumberg, L. 2013. Student insight into the MIMO project's process, outcomes and feedback in Estonia. Teoksessa Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.) MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth. MIMO project 2010–2013. Tampere: Suomen Yliopistopaino, 149-160.

Mäkelä, K. 2005. Sosiaalitutkimuksen eettinen sääätely. Teoksessa Heikkilä, M. & Pajukoski, M. (toim.) Laadullisen sosiaalitutkimuksen eettiset kysymykset. Kutsuseminaari 2.5.2005. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, 4-15. Viitattu 21.5.2016
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75146/TP4-2005.pdf>

Mäkinen, P.; Raatikainen, E.; Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro OY.

MIMO. Publications. Viitattu 17.12.2015
http://mimo.turkuamk.fi/indexe7df.html?page_id=252

MOMU-hankehakemus 2015. Moving towards Multiprofessional Work, MOMU. Erasmus+ KA2 – Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices. Strategic Partnerships Call 2015.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287. Viitattu 20.5.2016
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Parkkinen, T. 2013. Soveltavan taiteen menetelmiä sosiaali- ja nuorisotyöhön. Viitattu 24.11.2015
<http://docplayer.fi/5446285-Soveltavan-taiteen-menetelmia-sosiaali-ja-nuorisotyohon-terttu-parkkinen-lehtori-turun-ammattikorkeakoulu-19-11.html>

Pihlaja, J. 2013. Kaikki saa niinku omanlaisen tehdä. Aarrekartta koulun sosiaalityöhön. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Hyvinkää: Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.2.2016
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/59673/Pihlaja_Jane.pdf?sequence=1

Pirnes, E. 2007. Kulttuuri – keskellä elämää. Teoksessa Bardy, M.; Haapalainen, R.; Isotalo, M. & Korhonen, P. (toim.) Taide keskellä elämää. Helsinki: LIKE, 277-286.

Pärnä, K. 2012. Kehittävä moniammatillinen yhteistyö prosessina. Lapsiperheiden varhaisen tukemisen mahdollisuudet. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Turku: Turun Yliopisto. Viitattu 20.04.2016
<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/77506/AnnalesC341Parna.pdf>

Rosenlöf, A.-M. 2014. Rakenteita ratkomassa. Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön käytäntöjä ja toimintamalleja. Helsinki: Taiteen edistämiskeskus.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Johdanto. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Savolainen, M. 2016. Voimauttava valokuva. Viitattu 13.2.2016
<http://www.voimauttavavalokuva.net/menetelma.htm>

Sosiaalialan ammattikoulutuksen kompetenssit 2016. Hyväksytty sosiaalialan AMK-verkoston verkostokokouksessa Kuopiossa 29.4.2016.

Sosiaali- ja Terveysministeriö. 2015. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia. Toimintaohjelman 2010-2014 loppuraportti. Viitattu 28.5.2016
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125920/URN_ISBN_978-952-00-3578-5.pdf?sequence=1

Tammi, T. 2011. Ekspressiivinen taidetyöskentely. Teoksessa Kuukasjärvi, A.; Linnossuo, O. & Sutinen, J. (toim.) Taidetyöskentely arjen näyttämöillä. Teoriaa, menetelmiä ja sovelluksia. Tampere: Juvenes Print Oy, 49-57.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turun Tyttöjen Talo. 2016. Yleistä. Rahoitus ja taustaorganisaation toiminta. Viitattu 18.5.2016
<http://www.mimmi.fi/tyttojen-talo/>

United nations human rights 2016. Universal Declaration of Human Rights. Viitattu 9.2.2016
<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=fin>

Valtioneuvosto. 2016. Osaaminen ja koulutus. Viitattu 28.5.2016
<http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen>

Varantola, K.; Launis, V.; Helin, M.; Spoof, S.K. & Jäppinen, S. 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen Neuvottelukunta Viitattu 19.5.2016
http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vänskä, K.; Laitinen-Väänänen, S.; Kettunen, T. & Mäkelä, J. 2011. Onnistuuko ohjaus? Sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Helsinki: Edita Prima.

Yli-Luoma, P. V. J. 2001. Ohjeita opinnäytetyön tekemiseen. Sipoo: International Multimedia & Distance Learning.

MOMU-posteri

Changing lives. Opening minds.

MOMU

Moving towards Multiprofessional Work

MOMU on Turun ammattikorkeakoulun kansainvälinen projekti, johon osallistuu sosiaali- ja taidealojen korkeakouluopettajia Englannista, Virosta, Suomesta ja Espanjasta.

MOMUn tavoitteena on kehittää sosiaali- ja taidealojen välistä moniammatillista yhteistyötä. MOMU tähtää toiminnallaan taiteen ja sosiaalialan nykyisten ja tulevien ammattilaisten välisen yhteistyön ja uudenlaisen ymmärryksen lisäämiseen.

MOMUn päätavoitteet:

1. Määritellä edellytykset ja selvittää jo olemassa olevia lupaavia käytäntöjä moniammatilliselle yhteistyölle taide- ja sosiaalialojen välillä
2. Suunnitella ja toteuttaa MOMU-koulutuspaketti moniammatillisesta opettamisesta ja oppimisesta yhteistyömaiden taide- ja sosiaalialojen korkeakouluopettajille
3. Dokumentoida ja arvioida sekä korkeakouluopettajien koulutuspakettia että moniammatillisten yhteistyökumppaneiden korkeakouluissa järjestämiä moniammatillisia kursseja
4. Kerätä ja muotoilla saavutetusta tiedosta ja materiaalista kattava käsikirja moniammatillisen työn opettamiseen ja oppimiseen
5. Levittää projektin tuloksia kansallisissa seminaareissa ja artikkeleissa

Projektin tulokset:

1. Moniammatillisen yhteistyön kompetenssien määrittely ja tiedon levitys
2. Moniammatillisen opettamisen koulutuspaketti korkeakouluopettajille
3. Käsikirja moniammatillisesta opettamisesta ja oppimisesta

Hankkeen partnerit:

Turun ammattikorkeakoulu
University of Tartu Viljandi Culture Academy
University of Castilla La Mancha
Manchester Metropolitan University

Hankkeen kesto:

1.9.2015-31.8.2018

Rahoitus:

Hanke on yhteisrahoitettu Erasmus+ ohjelmasta

Lisätietoja hankkeesta:

Projektipäällikkö Suvi Kivelä
suvi.kivela@turkuamk.fi

Suomessa yhteistyökumppaneina lisäksi:
Turun ja Raision kaupungit sekä Tyttöjen Talo

Suomessa Erasmus+ ohjelman hallinnoinnista ja toimeenpanosta vastaa CIMO, joka on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio.

Euroopan komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä

TKI-messujen post it -lapputehtävän vastaukset

TKI-messuilla olevan tehtävän vastaukset: Taide + sosiaali- ja terveysala=

Jokainen kirjoitti post it lapulle oman mielipiteensä yllä olevaan kysymyksen. Seuraavaksi on lueteltu saadut vastaukset:

- Luovaa työskentelyä
- Autetaan osallistumaan taiteen, esim. tanssin, avulla
- Kuntouttava työskentely ja osallisuuden lisääminen
- Rahoituskuviot, vastuun jako, uudet kuviot ja yhteistyö
- Tyhjä
- Toiminnalliset menetelmät
- Luovuus, hyvinvointi, vapaus
- Vahvuus!
- Taideterapia yms. itsensä ilmaisu
- Monipuolisuus, luovaa hyvinvointia!
- Meet new people and exchange ideas
- Eri ammattikuntien ylirajaisuus
- Taideterapia
- Taiteen käyttämistä esimerkiksi opetuksessa tai vanhustyössä
- Suuret mahdollisuudet auttaa nuoria ja muita!
- Luovuus, yhteisöllisyys, luovaa ajattelua
- Mahdollisuuksia!
- Toiminnallista tekemistä lähellä ihmisiä
- Creativity, luovuuden lisääntyminen, uudet mahdollisuudet yhteistyöhön ja nuorten osallisuuteen
- Tällä hetkellä törmäyskurssilla positiivisella tavalla
- Paljon mahdollisuuksia, eri kursseja
- Unelmatyö
- Kivoja hörhöjä
- Taideterapia, mielekäs tekeminen, arjen estetiikka
- Monipuolista ongelmanratkaisua
- Innovatiivista, luovaa
- Avoin mahdollisuuksien maailma!
- Luovuutta ja käytäntöä yhdistetään
- Kehitysvammaisten toimintakeskus ja päivätoiminta
- Hyvinvointitaide
- Jonkinäköistä terapiaa
- Tunteiden käsitteleminen tekemällä taidetta
- Hyvinvointia kaikille
- Tukevat ihmisiä kuntouttamisessa
- Erilaiset työskentely- ja palautteenantokulttuurit
- Taide on hyvä keino kommunikoida ja olla sosiaalinen. Taide lisää terveyttä

- Oman elämänhallinnan lisääntyminen, ilo
- Luovaa yhteistyötä
- Taiteen avulla voidaan edistää sosiaalisuutta
- Communication among people and common interests
- Paljon luovia mahdollisuuksia
- Sote-alan väki saa lisää kaaoksensietokykyä (joustavuutta jne.) + taideväki asiakaslähtöisyyttä
- Taide ei ole elitismiä vaan kuuluu kaikille
- Ei mitään käsitystä, mutta uskon että yhteistyö yllättää positiivisesti
- Uudet työskentelymenetelmät
- Jaa-a!
- Mahtavaa

TKI-messujen hattuharjoitteen vastaukset

TKI-messuilla MOMUn pisteessä oli hattuharjoite:

Jokainen kertoi ensiksi oman nykyisen tai tulevan ammattinsa ja nosti hatusta yhden taidealan ammatin. Tämän jälkeen piti keksi mitä yhteistyötä voisi tehdä tämän ammattilaisen kanssa. Seuraavaksi on lueteltu saadut vastaukset:

Oma nykyinen/ tuleva ammatti:	Nostettu ammatti:	Mitä yhteistyötä tekisi?
		– Psykologi + Museonjohtaja = opastettu taidekävely museossa, jokainen osallistuja saisi ottaa kuvan teoksesta joka kosketti, ja seuraavalla kerralla käytäisiin kuvia läpi
		– Sosionomi + copywriter = mielenterveyskuntoutujille pitäisi työpajaa
		– Sosionomi + sarjakuvapiirtäjä = nuorisoryhmässä sarjakuvapiirtäjä piirtäisi oma elämäkerrallisen sarjakuvan nuoresta
		– Sosionomi + arkkitehti, johtava suunnittelija = suunniteltaisiin yhdessä ”seikkailullinen talo” jossa aistihuoneita, talo oli suunniteltu kaiken ikäisille ja kokoisille.
		– Psykologi + tuotantopäällikkö = dokumentaarinen tv-sarja taide ja sote alasta
		– Sosionomi + oppimateriaalien suunnittelija = tekisi luentomateriaalit kiinnostavammaksi lisäämällä niihin visuaalisuutta
		– Sosionomi + festivaalien järjestäjä = järjestäisi erilaisia tapahtumia, tekisi yhteistyötä järjestöjen kanssa
		– Sosionomi + projektiarkkitehti = rakentaisi arkkitehdin kanssa yhdessä uuden hienon lastenkodin
		– Sosionomi + artdirector = pyytäisi apua järjestön viestintään
		– Sosionomi + valokuvatutkija = erilaisista ihmisistä ottaisi valokuvia ja kertoisi niistä
		– Sosionomi + tiedottaja = käyttäisi projektin mainostamisen apuna, jotta projekti menisi eteenpäin ja tavoittaisi ihmisiä
		– Sosionomi + käsikirjoittaja ammattituotannossa = tekisi elokuvan jostain henkilöstä joka on huono-osainen. Tekisi saman tyylisen elokuvan kuin Hilton-elokuva
		– Sosionomi + muotoilija = kehitysvammaisille eri esineitä jotka ovat esteettisesti kauniita, mutta kuitenkin käytännöllisiä, esim. yhteen vanhusten hoitolaitokseen oltiin tehty käytävän kaiteet aaltoileviksi.
		– Sosionomi + vaatesuunnittelija = kehitelisi helposti puettavia vaatteita niin vanhuksille kuin kehitysvammaisille
		– Sosionomi + näyttelyiden/messujen suunnittelija = käyttäisi suunnittelijaa apuna messu pisteen esillepanon luomisessa ja suunnittelemisessa
		– Sosionomi + näyttämölavastaja = kehitysvammaisille ja vanhuksille osallistava näytelmä, haluaisi toteuttaa myös näytelmän näkövammaisille
		– Insinööri + arkkitehti = loisi sen avulla disainia, taidetta ja suunnittelisi uusia ideoita
		– Markkinointipäällikkö + valokuvataiteilija = käyttäisi hyödyksi firman perustamisessa
		– Sosionomi + festivaalijärjestäjä = järjestäisi festivaalin, jossa olisi esteetöntä kulkea

- Projektipäällikkö + puvustaja = suunnitteli projektiin liittyvän vaatetuksen esim. huivi, t-paita
- Sosionomi + festivaalijärjestäjä = parantaisi nuorten osallisuutta festivaalien avulla
- Sosionomi + lavastaja = suunnitteli näytelmän lavasteet siten, että ne ovat osallistavia ja hyödynnettävissä myöhemmin
- Sosionomi + oppimateriaalisuunnittelija = tekisi oppaan taikka kirjan esim. lastenkasvatusopas
- Sosionomi + animaatiokuvittaja = tekisi elokuvan lasten kasvatuksesta
- Sosionomi + kuvataidekasvatus = mielenterveyskasvatus, patoumia saisi purettua paperille
- Sosionomi + festivaalijärjestäjä = kehitysvammaisille festivaali, Ipanahipat, Ipanahipat-dokumentti
- Opettaja + kaupunkiarkkitehti = sisustuksessa huomioisi lasten näkökulmaa
- Sosionomi + käsikirjoittaja = tuottaisi muotoisen videon "lasinen lapsuus – mainos"
- Sosionomi + virtuaalisenviestinnän muotoilu = sosionomit haastattelisivat vanhuksia ja muotoilijat tekisivät materiaalin, visuaalisen ulkoasun
- Sosionomi + puvustusneuvoja = päiväkodissa yhdessä lasten kanssa luotaisiin pukuja
- Sosionomi + kuvatoimittaja = päiväkodissa kuvaaja kuvaisi lapsia heidän haaveammateissaan
- Sosionomi + lupa-arkkitehti = jokainen lapsi saisi tehdä omanelämän talon, eli rakennuttaa talon joka kertoo jotain itsestään
- Sosionomi + elokuvaohjaaja = dokumentti sosiaali- ja terveysalan henkilöstä/asiakasryhmästä
- Sosionomi + kaupunginarkkitehdin rakennuttajan päällikkö = suunnittelisi kaupunkiin esteetömiä kulkureittejä
- Sosionomi + artdirector = kuvittaisi asiakkaiden fiiliksiä ja erilaisten kirjojen kuvittaminen
- Sosionomi + nukketeatteriohjaaja = opettaisi lapsille tunteiden ilmaisua nukketeatterin avulla
- Sosionomi + graaffinen suunnittelija = hyödyntäisi projektityössä esim. ulosmainostamisessa
- Oppilaitospappi + kuvatoimittaja = päivittäisi nettisivuja sekä menisi yhdessä kuvaajan kanssa oppilaitosten eri työsaleihin, josta otettaisiin kuvia ja tulkittaisiin arkea valokuvien avulla
- Lehtori + taidealan näyttelyarkkitehti = aluetyötä eri-ikäisten ihmisten kanssa, alueanalyysiä miten lapset näkevät oman asuinalueensa ja miten sitä voitaisiin parantaa sekä hyödynnettäisiin tyhjillä olevia tiloja
- Sosionomi + kulttuuriympäristöpäällikkö = alkaisi toteuttamaan tilaa, joka on julkisessa paikassa ja maksuton, johon voitaisiin luoda eri kulttuuriympäristöjä ilman että siihen liittyy rahaa, tila toisi sosiaalisuutta ihmisten välillä
- Sosionomi + pukusuunnittelija = päihdekuntoutujien kanssa oman minuuden etsimistä

- Sosionomi + puvustusasiantuntija = nuorten terapeuttisia teatteriprojekteja, voisivat kuvata omia ajatuksiaan puvustuksen kautta
- Tyttöjen Talo ohjaaja + artdirector = tekisi medialan lyhytelokuvan tyttöyteen tai naiseuteen liittyen
- Opettaja + museonjohtaja = opetusteema monikulttuurisuuteen kuvia museon seinällä tai netissä (nettimuseo)
- Sosionomi + kirjagraafikko = yhteistyössä nuorten kanssa tukisi heidän itsetuntemusta esim. graafikko piirtää kuvan nuoresta niin kuin hän itsensä kuvailee ja toisen kuvan piirtää niin kuin ystävät/piirtäjä nuoren näkevät (oikeasti, ilman itsekritiikkiä). Hyvin kuvitettu on puoliksi markkinoitu!

Tutkijalta kysytyt kysymykset

Kysymykset tutkijalle:

- Kulttuurihyvinvointi-käsitteen avaaminen
- Vuorovaikutustaitojen koulutusta ja koulutusta väkivaltaisten tilanteiden ennakointiin ja tilanteiden rauhoittamiseen
- Onko projekteista tms. noussut työelämän puolelta toiveita, millaista koulutusta työntekijät kaipaavat nuorten kanssa työskentelyyn?
- Vinkejä lähteiksi yms., tutkimuksia aiheesta?

Haastattelukysymykset

Kysymykset Tyttöjen Talolle ja Turun ammatti-instituuttiin

Tutkimustehtävä:

Mitä osaamista tarvitaan taidelähtöisen toiminnan ohjaamisessa nuorille moniammatillisessa yhteistyössä

Keskeiset käsitteet: kulttuurihyvinvointi, taidelähtöiset menetelmät, moniammatillinen yhteistyö

HAASTATELTAVIEN AMMATTITAITO

1. Minkä alan koulutus sinulla on?

2. Kuinka kauan olet työskennellyt alalla?

3. Työnkuvasi?

TAIDELÄHTÖISTEN MENETELMIEN KÄYTTÄMINEN

1. Oletteko käyttäneet taidelähtöisiä menetelmiä työssänne?

Kyllä, millaisia?

Ei, koska?

2. Mistä olet saanut tietoa taidelähtöisistä menetelmistä, oletko itse löytänyt ne vai oletko oppinut ne jossain koulutuksessasi?

3. Koetteko tarvitsevanne koulutusta taidelähtöisten menetelmien käyttöön ja onko koulutusta saatavilla?

4. Miten nuoret ovat vastaanottaneet taidelähtöisten menetelmien käytön?

5. Mihin tarpeeseen taidelähtöisillä menetelmillä voidaan vastata? Esimerkiksi osallistaminen, ystävyyden tukeminen
6. Pystyttekö antamaan meille esimerkin ongelmasta, jonka ratkaisemiseen tarvitsitte taidelähtöisiä menetelmiä?
7. Miten voisitte soveltaa taidelähtöisiä menetelmiä?

TAIDELÄHTÖISTEN MENETELMIEN HYÖDYT
1. Onko teillä tiedossa millaista hyötyä taidelähtöisistä menetelmistä on?
2. Mitä ajatuksia teillä herää kulttuurihyvinvointi-käsitteestä?

MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ
1. Miten moniammatillisuus näkyy työyhteisössänne?
2. Miten koulutuksessasi käsiteltiin moniammatillista yhteistyötä?
3. Onko sinulla kokemusta taide- ja sosiaalialojen yhteistyöstä? Jos, niin minkälaista?
4. Minkälaista osaamista sosiaalialan ja taidealojen yhteistyössä/ osaamisen yhdistämisessä mielestäsi tarvitaan?
5. Minkälaista osaamista sinulla on tähän liittyen?

6. Osaatteko työssänne hyödyntää eri alan ammattilaisia ja koulutusalojen opiskelijoita?

Miten hyödynnätte?

Jos ei, miksi ei? (Mitä tarvitsitte)

Herätesanat haastatteluissa

LÄHIHOITAJA	OMAN KAPPALEEN TEKO
SAIRAAHOITAJA	AMMATTIOPINNOISSA
SEKSUAALITERAPEUTTI	KURSSILLA
SOSIONOMI	TEEMAKOULUTUKSESSA
KASVATUSTIETEIDEN MAISTERI	LUOTTAMUS
YHTEISÖPEDAGOGI	AVOIMUUS
KURAATTORI	HELPOMPI KESKUSTELLA
KUVATAITEILIJÄ	YHTEISÖLLISYYS
AARREKARTTA	UUSIEN KAVERISUHTEIDEN
VOIMAUTTAVA VALOKUVA	SYNTYMINEN
FORUMTEATTERI	KIUSAAMINEN
KUVAKORTIT	SYRJIMINEN
LIIKUNNALLISET HARJOITTEET	UJOUS
DRAAMA	JÄNNITTÄMINEN
KIRJALLISUUSTERAPIA	YHTEISTYÖKUMPPANIT
OMANIMI/RUNO	TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
OMAKUVAN TYÖSTÄMINEN	HUMANISTINEN
MAALAAMINEN	AMMATTIKORKEAKOULU
ELÄINTEATTERI	TURUN AMMATTI-INSTITUUTTI
MUSIIKKIVIDEON TEKO	TURUN NUORISOTOIMI
	PROJEKTIT

Kirjallinen suostumus haastatteluun

Turun ammattikorkeakoulu

Turku 3.3.2016

Kirjallinen suostumus tutkimukseen

Arvoisat haastateltavat. Olette MOMU-projektin (Moving towards Multiprofessional Work) yhteistyökumppani. Olette mukana tutkimuksessa, jossa pyritään selvittämään mitä osaamista tarvitaan taidelähtöisen toiminnan ohjaamisessa nuorille moniammatillisessa yhteistyössä. Teemme tutkimuksen opinnäytetyönämme. Tämä on kirjallinen suostumus haastatteluun osallistumisesta. Tutkimusta varten antamanne tiedot hyödynnetään MOMUn käsikirjan teossa.

Päivämäärä ja paikka

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Kiittäen

Kaisa Nurmi ja Reea Viljanen

Sosiaalian koulutusohjelma

kaisa.nurmi@edu.turkuamk.fi / reea.viljanen@edu.turkuamk.fi